

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra zahradní a krajinné architektury

Historický vývoj a současný stav zámeckého parku Valeč

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Josef Souček

Autor práce: Petra Möcklová

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Histrický vývoj a současný stav zámeckého parku Valeč vypracovala samostatně a použila pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

V Praze dne 12.4.2012 Petra Möcklová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří se mnou absolvovali měření v terénu, především mému příteli Miroslavu Rubášovi a mým rodičům. Dále pak děkuji panu kastelánovi Ing. Tomáši Petrovi, jeho zástupkyni Aleně Zemanové a pracovníkům Památkového ústavu v Lokti za poskytnutí informací a fotografií, tak jako mému vedoucímu práce Ing. Josefu Součkovi za věcné připomínky. Dále patří můj dík panu Ing. Jiřímu Šindelářovi za poskytnutí svých údajů a milé jednání.

Souhrn

Úkolem bakalářské práce je shrnout historický vývoj a zhodnotit současný stav, co se týče vegetace i ostatních hodnot zámeckého parku Valeč.

Zámecký park Valeč je významnou památkou zahradní architektury České republiky. Dodnes je na něm patrné ovlivnění jak barokem, tak anglickou zahradnickou školou.

Malé městečko Valeč leží v severozápadních Čechách, 28 km východně od Karlových Varů. Park se rozpíná na ploše 15 ha mírně svažitého terénu.

Areál je tvořen několika na sebe navazujícími plochami. Nejdůležitější plochou je parter nacházející se před zámkem. Jsou zde rozestavěny sochy z dílny Matyáše Bernarda Brauna, rozprostřené kolem kašny a řada dlouhověkových solitérních stromů. Odtud vede hlavní kompoziční osa parku přes iluzivní brány až za hranice parku na vrch, kde se nachází uměle vytvořená zřícenina hradu Neuhaus.

Dalšími částmi jsou zámecké zahradnictví, bezprostředně navazující na objekt zámku, tak jako theatron v severovýchodní části parku, který přechází v zalesněný pahorek podsklepený bývalými pivovarskými sklepy. Druhá nejdůležitější osa vede od vstupní brány až k letohrádku. Tuto osu z části lemuje alej ze stříhaných habrů a lip, jež z východní strany navazují na svažitou stráž protkanou solitérami. Ze zalesněného vrchu se k letohrádku ze západní části svažovala mohutná vodní kaskáda, která byla zakončena plastikami vodních příšer.

Práce je rozdělena na dvě části – literární a speciální. V literární části je shrnut historický vývoj zámeckého areálu, historické směry, které se na vývoji Valeče nejvíce podílely a teorie k inventarizaci. Při zpracování této části se čerpalo z několika zdrojů literatury. Speciální část se zabývá základní charakteristikou a přírodními poměry území, současným stavem, kompozičním rozbohem parku a inventarizací, konkrétně jejími výsledky. Inventarizační tabulky a plán jsou zařazeny do přílohy.

V parku byla provedena inventarizace, při které se postupovalo převážně podle Machovce (1982). Celkem bylo zhodnoceno 447 jednotlivě hodnocených dřevin, spolu s keřovými porosty i porosty stromovými. K nejvýznamnějším solitérám patří mohutná *Pinus nigra* 'Caramaniana', dále pak *Platanus acerifolia*, *Corylus colurna*, *Lyriodendron tulipifera*, *Pinus cembra*, *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea'. Časté jsou *Fagus sylvatica* v různých kultivarech, *Quercus robur* 'Fastigiata', *Taxus baccata* a v duchu francouzského baroka tvarované *Buxus sempervirens*.

Byly zjištěny následující údaje:

Park je z velké části tvořen stromy listnatého charakteru (74 %), jehličnaté dřeviny se zde vyskytují pouze ze 17 %, zbylých 9 % připadá keřům a keřovým porostům. Z hlediska sadovnického se dřeviny nacházející se v parku pohybují v rozmezí sadovnických hodnot 1 – 5, přičemž největší podíl připadá sadovnickým hodnotám kategorie II a III.

V nejhorším stavu se nachází bývalé zahradnictví, které je neudržované a nevyužité a alej vedle letohrádku, kde by měla následovat nová výsadba.

Klíčová slova: park, inventarizace, historie, solitéra, skupina, porost

Summary

The task of the bachelor work is to summarize the historical development and evaluate the present situation of the vegetation and other values of the palace park Valeč.

The palace park Valeč is an important memory of the Czech garden architecture. There are evident influences of baroque and romanticism culture till today.

The small town Valeč lies in the northwest part of the Czech republic, 28 km eastern from Karlovy Vary. The park expands of an area of 15 ha.

The whole area is a constitute of connect parts. The most important part is the parterre, which is situated in front of the castle. There are placed the statues of M. B. Braun, spread around the fountain and some old solitare trees. The main axis starts here and runs through the illusory gates to the ruin Neuhaus.

Other parts of the park are the former garden centre, which is connected with the castle terrace, the theatron on the northeastern part, which passes to an hill plant with trees. Under this hill there was build a brewery cellar.

The second axes goes from the enter gate of the park to the summer residence. This axe lines from one side, by the summer residence, and hornbeam and linden alley. This alley is connected with a plain with solitaire trees. Years before, there was a cascade build of the hill next to the summer residence. From here flows water to other fountains in the park.

The work is divided into two parts – literary and special. The literary part follows up the historical development, the two main historical styles, which influenced the park Valeč of most and the teory of the inventory.

The special part occupy with the basic characteristic, nature relation, the present situation and composition analysis of the park and the results of the inventory of wooden plants. The tables and the plans are put in the supplement.

In the park was made an inventory of wooden plants, in which was progressed according to Machovec (1982). In total there were assessed 447 individually evaluate wooden plants, all together with cover shrubs and trees. To the most important solitaire belongs the massive *Pinus nigra* 'Caramaniana', then *Platanus acerifolia*, *Corylus colurna*, *Lyriodendron tulipifera*, *Pinus cembra*, *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea'. Frequent are *Fagus sylvatica* in different cultivars, *Quercus robur* 'Fastigiata', *Taxus baccata* and in french style shaped *Buxus sempervirens*.

There were found out following information:

The park mostly consists of deciduous trees (74%), coniferous occur just in 17 %, the remaining 9 % belongs to bushes and shrubs growths. Trees are ranged from class 1 to 5, the biggest share included the class SH 2 and SH 3. In worst condition is the former garden centre, which is unused and unkept and the alley next to the summer residence, that should be followed by new plantings.

Key words: the park, inventory of wooden plants, history, solitére, group, growth.

Obsah

1.0 Úvod.....	1
2.0 Cíl práce.....	2
3.0 Literární rešerše	3
3.1 Historický vývoj.....	3
3.1.1 Valeč.....	3
3.2 Nejdůležitější vývojové směry v historii Valče	12
3.2.1 Baroko	12
3.2.2 Romantismus a anglická škola zahradního umění.....	15
3.3 Inventarizace	18
4.0 Materiál a metody	29
4.1 Charakteristika území.....	29
4.1.1 Přírodní poměry Valečska	30
4.1.2 Současný stav parku	33
4.1.3 Kompoziční rozbor parku.....	35
4.2 Metodika	41
4.2.1 Použitá metodika inventarizace	41
5.0 Výsledky	44
6.0 Diskuse.....	47
7.0 Závěr	49
8.0 Seznam literatury	50
9.0 Přílohy.....	I
9.1 Fotodokumentace	II
9.2.1 Seznam obrázků.....	XIII
9.2 Inventarizační tabulky	XV
9.3 Plány.....	XLVII
9.3.1 Inventarizační plán	XLVII

9.3.2 Situační plán	XLVIII
---------------------------	--------

1.0 Úvod

Bakalářská práce se zabývá historickým vývojem zámeckého areálu Valeč, současným stavem, kompozičním rozbohem a inventarizací. Rozšiřuje a aktualizuje tak práce, které se touto tematikou již zabývaly.

Historický vývoj areálu je nutným podkladem k tomu, aby přihlízející osoba byla schopna pochopit, proč se areál nachází ve stavu, ve kterém se v současnosti nachází. Mnohé historické souvislosti jsou důležité pro pochopení kompozice celého objektu a záměru architekta - jakým historickým obdobím byl architekt v dané době ovlivněn, jaká událost se podílela na současném vzhledu parku, jakými obnovami či naopak devastacemi park prošel. Autoři, zabývající se touto tematikou se ve svých názorech liší, ale základní struktura bývá zachována. Nejpodrobnější informace je možné získat z výzkumných prací vztahujících se ke konkrétnímu území. Jsou dostupné na památkových ústavech nebo přímo na místě. Publikace obecné, běžně dostupné obsahují jen kusé, mnohdy zastaralé informace.

Z historického vývoje pak lze odvodit jak současný stav parku, tak kompoziční rozbor. V současném stavu se promítají změny provedené v dávné i nedávné minulosti. Např. vyhoření zámku v roce 1976 a historické souvislosti doby měly za následek nedostatek financí na obnovu a údržbu parkové zeleně. Tím, že byl zámek po určitou dobu útočištěm pro korejské děti nebo dětským domovem, bylo nenávratně poničeno mnoho významných památek (sochy z dílny M. B. Brauna). Stejně tak lze z historie odvodit složení kompoziční – na vývoji Valče se nejvýznamněji podílely dva historické směry – baroko a romantismus. Lze tak odvodit pozůstatek barokních prvků v současné podobě parku, který byl na konci 19. století přetvořen na přírodně – krajinářský.

Do současného stavu parku Valeč patří samozřejmě i zjištění v jaké situaci se nachází jeho vegetace. K tomu slouží inventarizace či dendrologický průzkum, který zaručí zmapování stromů a keřů a napomůže tak při řešení dalších otázek týkajících se současnosti i budoucnosti parku – v jakém stavu se nachází, je-li nutné vysazovat nové jedince a když, tak jaké, aby byla kompozice zachována a současně poskytovala uspokojení návštěvníků, kteří svým pobytem zaručí nové příjmy pro obnovu parku. Je nutné podotknout, že příroda je živý organismus a každým rokem, měsícem, či dnem se mění a není tedy na škodu provádět inventarizaci, která poukazuje na nedostatky, častěji. Následnými úpravami je možné naznačené nedostatky opravit a dále pokračovat v udržení provozuschopnosti areálu.

2.0 Cíl práce

Cílem práce je zpracovat historický vývoj zámeckého parku, provést dendrologický průzkum, inventarizaci tamních dřevin a vše zaznamenat do plánu. Součástí průzkumu je též zjištění současného stavu a kompozičního uspořádání parku. Následuje doplnění práce o fotografie, popř. plány, nákresy.

Význam této práce spočívá v získání nových hodnot, co se týče inventarizovaných jedinců či porostů, skupin keřů, ze kterých bude možno vyčíst, v jakém stavu se nachází dřeviny v parku. Údaje zjištěné při inventarizaci mohou pomoci při údržbě či výchově porostů a při plánování sadovnických či krajinářských úprav, popř. při ekonomickém hodnocení.

Zjištění, jaké historické směry se na vývoji parku podílely, umožní odvození kompozičního uspořádání parku. Kompoziční a historický rozbor parku pak pomohou při obnově areálu tak, aby byl v souladu jak s historickými hodnotami, tak s potřebami návštěvníků.

3.0 Literární rešerše

3.1 Historický vývoj

3.1.1 Valeč

Název sídla vznikl někdy v 1. polovině 13. století ze jména tehdejšího majitele dvora Válek. Malé město Valeč (německy *Waltsch*) je datováno od roku 1358 jako ves s vladickým opevněným sídlem neznámé velikosti, jež patřila rytířům z Valče. Novosadová (1975) dodává jména těchto rytířů- Ctibor a Beneš z Valče. Od roku 1378 do r. 1406 byla obec majetkově rozdělena na dva díly. První byl majetkem Boršů z Oseka a Rýzemberka, kteří vlastnili Andělskou Horu a Bečov. Druhý díl po Janu Kladivovi ze Stebna drželi Valečtí z Doupova. Valeč sjednotil až roku 1505 Jakub Kyšperský z Vřesovic, vnuk husitského hejtmána Jakoubka z Vřesovic, který byl královským podkomořím od r. 1513 až do r. 1526, kdy zemřel v bitvě u Moháče. Jak píše Novosadová (1975), Jakub z Vřesovic napomohl svými prosbami u krále Vladislava II. r. 1514 povýšit Valeč na tržní městečko. Toto privilegium znamenalo pro Valeč získání nejen práva na konání trhů, ale také nárok na svůj erb, který byl tvořen stříbrnou věží na červeném poli, nahoře zakončenou cimbuřím o třech stínkách mající v bráně staženou zlatou mříž. Což mělo symbolizovat moc a bohatství (Valtr a kol., 1995).

Sídlo i městečko s příslušnými vesnicemi bylo r. 1526 prodáno syny Jakuba Kyšperského z Vřesovic Hugovi z Leisneku. Po jeho smrti r. 1538 zdělila panství dcera Anna provdaná za Viléma Hasištejnského z Lobkovic (Novosadová, 1975).

Roku 1571 prodává jeho syn Arnošt Hasištejnský z Lobkovic, podle Novosadové (1975) „*das Guth Wältsch, Schlos sund Stadtlein*“ Kryštofovi Štampachu ze Štampachu. Rodina Štampachů ze Štampachu pocházela z Německa a usadila se v Čechách. Rod Štampachů žil na Valči až do roku 1721 a během této doby významně ovlivňoval vývoj města i okolí. Po Kryštofově smrti v roce 1585 byl rodinný majetek rozdělen mezi 6 synů, z nichž Václav nechal koncem 16. století vybudovat na základech stávajícího sídla pozdně renesanční zámek. Roku 1616 byl Václav ze Štampachu jmenován hejtmánem Žateckého kraje a při vypuknutí protihabsburského povstání v letech 1618 až 1620 patřil mezi nejvlivnější muže na straně stavů. Po bitvě na Bílé hoře přišel Václav o veškerý majetek a jeho panství včetně zámku bylo značně zpustošeno (Valtr a kol., 1995). Novosadová (1975) uvádí citaci: „Zámek Valeč – tam od kamene vystavený jest, maje pokojův a sklepův v podzích a suchých několik, ale ten jest

od vojáků všecken vydrancován. Takže svrškův v něm žádných. Kromě některý stůl a lože prázdný nezůstalo. Vedle obyčeje pokládá se za 2 000 kp. míšenských. Při zámku jest městečko Valče a vesnic přináleží k zámku 8, ale ty jsou velmi spustlé. Dvorů poplužních 5 – ty velmi sešlý a spálený, žádnýho dobytka v nich na ten čas se nenachází, neb vojáci všecko pobrali od svrškův a nábytkův na témž zámku žádných se nenachází, neb vojáci jak koně, klisny, krávy, ovce, všecko pobrali kromě co sobě paní Barbora Štampachová od nábytků koupila, tak jakž se správa činí....“

Jeho ženě Barboře se podařilo o rok později díky přímluvě Jaroslava Bořity z Martinic odkoupit celé Valečské panství zpět. Václav ze Štampachu odešel v roce 1628 se svým nejstarším synem Jiřím do saského Annaberku. Barbora se svými zbývajícími syny zůstala v Čechách. Po její smrti v roce 1638 se z exilu vrátil Jiří, který se svým bratrem Erazimem rozdělil o správu panství (Valtr a kol., 1995). Novosadová (1975) zmiňuje: Roku 1666 se při majetkovém sporu sepisuje inventář majetku: „Zámek Valeč má 8 zařízených pokojů s okny, kamny, stoly a židlemi. Ostatní zařízení není žádné“. Jaroslav, který se mezitím staral o Skytali, přežil své sourozence, a tak roku 1670 spojil rozdrobené panství. Tehdy již zastával úřad královského rady a v roce 1674 byl povýšen do hraběcího stavu. Od té doby je uváděn jako Kager ze Štampachu (Valtr a kol., 1995).

Měl dva syny, staršího Karla Maxmiliána, který však nejevil o panství zájem a zemřel v zahraničí. Mladší Jan Kryštof Kager ze Štampachu pozval na své panství, Novosadová (1975) uvádí datum 4. září 1695, italského architekta Francesca Barelliho, který získává titul hraběcího Štampachovského baumeistra a začíná s rozsáhlou přestavbou renesančního zámku v duchu baroka. Vzniká tak čtyřkřídlá dvoupatrová budova s vnitřním nádvořím a 80 místnostmi. Současně s přestavbou panského sídla byla upravena zřejmě bývalá užitková zahrada na zámecký park v barokním stylu. Mezi lety 1694-1733 tak vznikla ojedinělá barokní kompozice s množstvím italských i francouzských prvků. V této době vznikl také kostel Nejsvětější trojice, jehož autorem byl italský architekt Giovanni Antonio Biana Rossa (Valtr a kol., 1995). Jeho nástupcem se stal Jan Kryštof Thil, jak píše Novosadová (1975).

Práce mezi lety 1694 – 1733 následovaly takto:

1694 – 1696 opravy farního kostela sv. Jana Křtitele

1695 – 1712 stavba zámku, 1. etapa výstavby zámku, stavby kamenných domů v městečku

1707 – 1708 výstavba věže kostela sv. Jana Křtitele

1721 – 1728 stavba kostela sv. Trojice

1730 – 1733 2. etapa výstavby zámeckého parku (Novosadová, 1975).

Jan Kryštof Kager a jeho žena Kateřina Terezie z Moravy po sobě potomky nezanechali, proto se stal dědicem celého panství jejich synovec Johan Ferdinand Kager z Globenu, tajný rada vrchní dvorní maršál a rytíř řádu sv. Huberta. V květnu 1733 navštívil panství hrabě František Antonín Špork, dobrý přítel Jana Ferdinanda, který se nechal Valečským parkem inspirovat pro stavbu svého parku v Lysé nad Labem a poslal do Valče svého dvorního sochaře Matyáše Bernarda Brauna, který hraběte zvěčnil v podobě sousoší z červeného pískovce (Valtr a kol., 1995). V knize *Boje s dvouhlavou saní* (Preiss, 1981) píše autor, že do Valče hraběte Šporka přilákala pověst, která provázela park. Vzplanul tu však láskou k prý velmi krásné komtesce a pomýšlel i na sňatek s ní, bylo mu to však rozmluveno. Dále vysvětluje Preiss pomník jako vyznání lásky pozemské, z níž ho však vyvádí láska věčná, nebeská. Hrabě se dal zpodobnit ve svém obvyklém loveckém kabátci jakoby v mdlobném zaklonění ve voze, taženém v oblacích andílky. Do oblak ho doprovází nejasné ženské zjevení s korunýřem, přilbou a drobným štítem, které Kocourek (2003) označuje jako Pallas Athenu.

Kromě této sochy se dílna M. B. Brauna podílela na výzdobě nově vybudovaného barokního parku a morového sloupu před kostelem Nejsvětější trojice, na přání zesnulé manželky Jana Ferdinanda z Globenu. Novosadová (1975) dodává, že dne 13. března roku 1737 při úřadu nejvyššího purkrabí království Českého podává žalobu na hraběte Jana Ferdinanda Kagera z Globenu pro dluh sochař Matyáš Bernard Braun.

Roku 1745 zdědil Valeč hrabě Karel Josef August Kager z Globenu a Limburg-Styrumu. V roce 1797 panství koupil hrabě Jan August z Pergenu, který statky o rok později prodal rytíři Janovi Gottfriedovi z Weidenheimu. Tento rytíř nechal park přestavět po anglickém stylu. Novosadová (1975) dále zmiňuje jeho syna, který kupuje „Im ellbogner Kreise liegende Herrschaft Waltsch und das Gut Skytal“. V letech 1847 – 1844 držel panství Karel Korb z Weidenheimu. V roce 1870 byla budova zámku novorenesančně upravována.

Jeho dědicové prodali roku 1890 panství Valeč hraběti Vincenci Thurn Walssasinovi. Po jeho smrti 1928 byl proveden soudní soupis, který popisuje zámek: „Dvoupatrová zděná budova, podsklepená několikapatrovými sklepy a mansardovou stersitovou střechou. V budově malý dvůr. Sklepy klenuté, přízemí rovněž klenuté. Místnosti mají podlahy dlaždicové nebo prkenné. Západní průčelí je hlavní, park před ním zřízen úpravou velkého příjezdního prostoru.

Letohrádek: v severozápadní části parku, částečně zděný, částečně hrázděný s věžovým přístavkem pro dřevěné vřetenové schodiště. Budova jednopatrová s částečným mezipatrem a suterénem, kryta švýcarskými střechami eternitovou krytinou podbitou prkny „ (Novosadová, 1975).

Dalším a podle Škrábka (2006) posledním soukromým majitelem byl hrabě Jan Larisch-Mönnich, ostravský uhlobaron. Zámek a statky koupil roku 1937 za cenu 7 000 000 Kč. Zámek sloužil jako přechodné sídlo jeho manželky, která se v té době léčila v Karlových Varech. Škrábek (2006) dále dodává, že byl do zámku před koncem války přivezen mobiliář Larischů z hlavního sídla v Karviné, takže byl zámek do roku 1945 skladištěm pro poklady ze dvou zámků. Majetek mu byl však na základě Benešových dekretů zabaven, ale i tak přijížděl Larisch za Španělska do Valče i Karviné po roce 1990 a sjednával na různých místech možnost převzetí zámku. Po válce byl správcem zámku pan Miroslav Rouček.

V období poválečném došlo vlivem zřízení vojenského výcvikového prostoru v Doupovských horách ve Valči a okolních obcích ke značnému útlumu rozvoje a k depresivnímu vývoji počtu obyvatel (Valtr a kol., 1995).

Od té doby se zámek stal na krátkou dobu sanatoriem pro válečné veterány, v 50. letech útočištěm pro korejské děti a na dlouho poté dětským domovem. Korejské děti, podněcovány svými vychovateli, házely bomby (kameny) proti imperialistům (Američanům) na originály Braunových soch a tím způsobily nemalé škody na těchto významných památkách (Škrábek, 2006).

Po vyhoření zámku v roce 1976 byl zámek předán do správy někdejšího Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody (KS SPPOP), do tzv. operativní správy (Valtr a kol., 1995).

V roce 1992 zde byla vyhlášena městská památková zóna a roku 1996 se obec a okolí staly Krajinou památkovou zónou Valečsko. S obyvateli přidružených obcí Jeřeň, Kostrčany, Nahořečic a Velký Hlavákov má Valeč cca 370 obyvatel a samostatně 280 (Kocourek, 2003).

3.1.1.1 Zámek

Zpracování stavebního vývoje zámku Valeč je obtížné a je možné pouze mezerovitě. Archivní materiál dokumentující velkolepou barokní výstavbu objektu na přelomu 17. a 18. stol. se ztratil, neexistují doklady o stavebních úpravách 19. stol, a z 20. stol pocházejí jen částečné údaje. Fond velkostatek Valeč obsahuje pouze materiál o hospodaření panství v 1. pol 20. stol. Dnes není nic známo o okolnostech zničení těchto archiválií, snad bylo zaviněno častým střídáním majitelů v 19. stol a zřejmě i jejich nezájmem (Novosadová, 1975).

V 1. pol. 14. století byla na místě dnešního zámku postavena tvrz nebo hrad. Otruba a kol. (2007) se domnívají, že zde byl vybudován gotický strážní hrad. První zpráva zmiňující zámek „Waletz“ pochází z roku 1526, panství prodávali synové Jakuba Kyšperského z Vřesovic.

Na konci 16. století byl hradní objekt přestaven na pozdně renesanční zámek (Pechová, 2004). Ze stavebně historického průzkumu prováděného na Valči v roce 1975 je možné přechíst, že renesanční přestavba zámku byla prováděna ve dvou etapách. První přestavba probíhala pravděpodobně okolo roku 1585. Další stavební etapa následovala pravděpodobně až po roce 1600 (Pechová, 2004).

Barokní zámek nechal v letech 1695 – 1712 vybudovat hrabě Jan Kryštof Kager ze Štampachu. V letech 1695 – 1701 je doloženo působení stavitele Francesca Barreliho a políra Giovanniho Beana Pessina, jejichž úkoly převzal v roce 1701 stavitel G. A. Biana Rossa. Autor objektu není dosud znám, ale objekt připomíná nejvíce stavby navržené Giovannim Battistou Allipradim a jako pravděpodobné se jeví i dodatečné drobné zásahy do návrhu ze strany architekta Maxmiliána Kaňky, který již před rokem 1708 působil jako stavitel rodiny Štampachů (Kocourek a Gross, 2003).

Kolem roku 1870 byl zámek přestavován v novorenesančním stylu. Na jihozápadním nároží byla část zámku upravena též novogoticky. Hlavní zásahy však přinesla novobarokní úprava z let 1895 – 96 (Pechová, 2004).

Roku 1938 se na zámku konaly další záchranné práce. Poté roku 1976 sídlo značně poškodil požár. Při následné opravě již objekt spadal pod správu plzeňských památkářů. V roce 2002 byla dokončena část rozsáhlé rekonstrukce zámku, zejména střech a fasád (Kocourek a Gross, 2003).

3.1.1.2 Park (zámecká zahrada)

Na uspořádání a architektonické kvalitě Valče měla významný vliv jednotlivá historická období. Období baroka však nejvýznamněji formovalo jak většinu kulturně historických památkových objektů, tak ztvárňování krajiny a její doplňování drobnými architektonickými prvky (Valtr a kol., 1995).

Ojedinelá barokní kompozice valečského zámeckého parku byla vytvářena ve dvou etapách.

První etapa

První etapa probíhala za rodu Štampachů (konkrétně za Jana Kryštofa Kagera ze Štampachu) v letech 1695 až 1712, kdy spolu se stavbou renesančního zámku vznikla pravděpodobně základní monumentální předpoklad pravidelné zámecké zahrady (Valtr a kol., 1995).

Toto je patrné z josefinského vojenského mapování z let 1780 - 1783. Kompozice zahrady je zde znázorněna v podobě osmiramenné diagonální hvězdice, tvořené cestami lemovanými alejemi stromů, v jejímž středu je postaven objekt velkých rozměrů (Pechová, 2004). Hlavní osa byla orientována od hlavního zámeckého vchodu přes rozlehlý parter s ornamentální květinovou broderií až k iluzivní bráně uzavírající park. Tato osa pak pokračuje středem brány až na vzdálený vrch s vyhlídkou, kam byla později situována ruina hradu Neuhaus (Lusthaus), postavena za romantismu (Valtr a kol., 1995). Vedlejší osa začínala u vstupní brány do zahrady poblíž kostela Nejsvatější trojice, odkud vedla okolo zahradnictví a soustavy hospodářských budov do centrálního prostoru zahrady, kde křížila hlavní osu a pokračovala stříhanou stěnou habrů okolo letohrádku do zadní části parku. Z josefinského mapování je také patrné, že vlastní zahradní parter byl na jihovýchodě od ostatních částí zámeckého areálu oddělen terasami (Pechová, 2004).

Dosud není zcela známo, kdo byl autorem zahradní kompozice zámecké zahrady ve Valči. Základ zahrady pravděpodobně položil stavitel a architekt Francesco Barelli, který se podílel na první etapě přestavby zámku. Jako hlavní architekt zahrady bývá označován italský stavitel Giovanni Antonio Biana Rossa, který se podílel na budování většiny staveb areálu (Pechová, 2004).

Druhá etapa – sochařská výzdoba

Podle Valtra a kol. (1995) probíhala druhá fáze výstavby parku v letech 1730 – 1733 za Jana Ferdinanda Kagera z Globenu. Za jeho působení byla zahrada rozšířena početnými

sochařskými pracemi z dílny Matyáše Bernarda Brauna a jeho synovce Antonína Brauna, představující alegorie vlastností a postavy z řecké mytologie.

Původně čítala na 27 soch a sousoší a řadu drobnějších sochařských děl. Patří k nim např. sochy Dído, Polymia, Básnictví, Filozofie, Závist, Věrnost, Skromnost, Marnivost, Lstivost, Chronos a Selené, Chronos a Eos, Silénos, Satyr, Pan, Atys a Iá, Obětování Ifigenie, Hermés a Afrodité, Ares, Hérakles, torzo Davida a sousoší Apoteoza hraběte Šporka. Šlo o nejpočetnější soubor soch M. B. Brauna po východočeském Kuksu. Během 60. let 20. století byly značně poškozené plastiky z valečského zámeckého parku odstraněny a v roce 1982 vystaveny v benediktýnském klášteře v Kladrubech. Ve Valči byly braunovské sochy nahrazeny jejich kopiemi (Kocourek a Gross, 2003). Jak píše Kuča (2009) kopie soch Marnivost, Lstivost, Skromnost, Filosofie a Básnictví byly na přelomu let 2003-2004 odcizeny neznámými pachateli. Pacáková – Hošťálková a kol. (2004) se domnívají, že se podle námětů jednotlivých soch a jejich rozestavením kolem kašny, jednalo o francouzskou zahradu.

Kocourek a Gross (2003) dále zmiňují, že zde hraběte Šporka sochaři ztvárnili na voze taženém putti, který měl šlechtice vznést k nebesům. Na valečské plastice hraběte doprovází Pallas Athena, vzhlížející k nebesům.

Dílna M. B. Brauna zhotovila také Trojický sloup. Na návrší severozápadně od zámku byl zřízen rozsáhlý systém vodních nádrží, napájený jak zmiňuje Valtr a kol. (1995), dřevěnými rourami z nedalekého vrchu Filíře. Voda z nádrží byla spouštěna do dlouhé kaskády, při čemž protékala třemi velkými plastikami delfínů. Pod tímto svahem vznikla romantická stavba theatronu (Kuča, 2009). Toto použití vodních prvků a terasovité rozložení theatronu poukazuje na inspiraci stavitelů italskou zahradní architekturou (Pacáková – Hošťálková a kol. 2004) a také architekturou francouzskou, podle množství pravidelně tvarovaných zimostrázů nacházejících se jak před zámkem v Jelení zahradě, tak za ním (Valtr a kol., 1995).

Třetí etapa

V 19. stol. byla barokní kompozice parku přestavěna v duchu myšlenek anglického krajinářství, díky rytíři Janu Gottfriedovi z Weidenheimu. Z barokní úpravy byly ponechány jen některé prvky, např. iluzivní brány, alej stříhaných habrů u letohrádku a lipová alej lemující zámecké zahradnictví. Hlavní osy byly narušovány novými výsadbami (Valtr a kol., 1995). V této době byla také rozebrána barokní kaskáda, změněna úroveň teras u zámku a

vznikla podoba dnešního theatronu. Z 19. stol. také pochází dnešní síť cest a pěšin (Pechová, 2004). Podle Kuči (2009), byla v této době přestavena starší podoba letohrádku na italizující stavbu se symetricky situovanou věží. Byly přistavěny nové opěrné zdi a terasy, na které byly umístěny Braunovy sochy mimo původní kompozici (Valtr a kol., 1995).

Pechová (2004) dále dohledala, že byly v okolí zámku hojně použity tisy a zimostřázy stříhané do tvarů pyramid a koulí. Za letohrádkem na zahradu navazovala bažantnice a obora. Za parkem se nacházel třešňový sad, který sahal až k okraji lesa.

3.1.1.3 Zahradnictví

Na zámecký hospodářský dvůr navazuje z jižní strany zámecké zahradnictví se skleníkem. Bylo založeno na několika výškových úrovních oddělených kamennými zdmi. Není jisté, kdy zahradnictví vzniklo. Na místě dnešního skleníku stály pravděpodobně v baroku skleníky dřevěné. Zahradnictví a skleník nebyly po roce 1945 téměř udržovány. Až v roce 1996 byla opravena loď a kopule skleníku, v roce 2000 bylo započato s opravou opěrné zdi skleníku a zdi zásobní zahrady.

Skleník se skládal ze tří hlavních částí: studeného, teplého a palmového. Palmovým skleníkem byl nazýván skleník s kopulí. Za tímto účelem byla do skleníku vysazena palma *Chamaerops*, stará snad 200 let.

Naproti skleníku stála množárna a naproti němu se rozkládala zahrada, založená za účelem pěstování zeleniny. Kromě zeleniny se zde pěstovaly i angrešty, rybízky a očkovaly růže. Zámeckému zahradníku náležela péče o zahradu a dekoraci květin v zámku (Pechová, 2004).

V dnešní době je zahradnictví neudržované a zarostlé. Skleníky jsou nevyužité a chátrají. Do budoucna je však v plánu tuto zahradu obnovit, skleník opravit a využít ho jako kavárnu či restauraci k nalákání většího počtu návštěvníků.¹

3.1.1.4 Jelení zahrada - německy Hirschgarten

Pechová (2004) dohledala vznik této zahrady na přelomu 19. a 20. stol. za vlády rodu Thurn – Valsassina. Nacházela se na jižních, východních a severních terasách pod zámkem. Tato zahrada byla navržena tak, aby ho oddělovala od soukromých zahrad valečských občanů. Ve středověku zde byl rybník lemovaný břízami, k němuž od kostela na náměstí vedla cesta

---

¹ Zjištěno na základě rozhovoru s kastelánem Ing. Tomášem Petrem, 26.2.2012.

s kamennými stupni, roubená březovou alejí. Pechová (2004) dále dokládá citaci z Lorenzovy kroniky: „V horní části jelení zahrady byly nádherné skupiny květin a kobercovek. Vodní fontány rozlévaly své proudy do výšky a končily plesknutím do bazénu. Bazén byl dokola obsázen velkokvětým světle fialovým kosatcem a lemovaný buxusem a skupinami růží.“

Ve spodní části Jelení zahrady byla hlavním motivem trávnicková plocha se skupinami tvarovaných zimostrážů. V létě byla tato plocha zpestřena květinovými výsadbami, které byly v okrajových částech zvýrazněny kvetoucími keři a stromy. Obě výškové úrovně této zahrady byly spojeny schodištěm (Pechová, 2004).

3.1.1.5 Hospodářské budovy

Areál hospodářských budov zámku se v minulosti rozkládal v místech jižně a jihozápadně od zámku. Pod zámeckými terasami, pod budovou lesní správy, stál dnes již neexistující pivovar, který jak píše Škrábek (2006) prodal hrabě Valsassina ve finanční tísní v roce 1934 žateckému pivovaru a stodola obklopena užitkovým zahradami. Vedle hlavní vstupní brány do zámeckého areálu se do současnosti dochovala budova konírny či kovárny, ve které se podle Škrábka (2006) vyráběly či udržovaly povozy. Jihozápadním směrem od kovárny se rozkládala hospodářská a správní budova, prádelna, kočárovna a skleníky. Za skleníky směrem na jih leželo zámecké zahradnictví (Pechová, 2004).

Valtr a kol. (1995) se zmiňují o systému složitých podzemních chodeb vedeným pod parkovým areálem.

Na výšině nad zámkem a v přiléhajících lesích bývaly milíře, dodávající dřevěné uhlí (Škrábek, 2006).

3.2 Nejdůležitější vývojové směry v historii Valče

3.2.1 Baroko

V našich zemích je počátek barokní zahrady odrazem a charakteristickým rysem nové politické a současně i nové výtvarné epochy, zahájené osudovými událostmi po bitvě na Bílé hoře. Umění se stává prostředkem sloužícím ke zdůraznění stavovského sebevědomí, reprezentace bohatství a moci, jež se stává vůdčím motivem zejména stavebnictví jako nejnákladnějšího umění. Příčiny, které vedou k neobyčejné stavební činnosti barokní šlechty, je její vysoké postavení jako představitelky státní moci. Ať je to stavba paláců jako městských rezidencí, stavba zámků jako letních sídel nebo stavba klášterů jako sídel státní církve, zahrada je vždy nedílnou součástí všech tří stavebních druhů (Dokoupil a kol., 1957).

3.2.1.1 Barokní zahrada

Barokní zahrada je chápána jako prostor především pro reprezentaci. Architektonické těžiště zámku nebo paláce přechází z vnitřního dvora na zahradní průčelí a funkci slavnostního nádvoří přejímá přírodní prostor zahrady. Základním rysem barokní zahrady je výrazná osovost. Ústředním motivem a uzávěrem hlavní osy se stává zámek. Zámecká stavba je rozvedena symetricky, vytváří otevřené nádvoří a tvoří kompoziční jednotu stavby s parkem. Stává se ústředním motivem sálového prostoru zahrady, bohatě květinami zdobeného rovinného parteru – jeviště společenských událostí. Parter, vyzdobený fontánami a plastikami, je obklopen pozadím z vysoké zeleně, obvykle výrazně tvarované, jež zdůrazňuje hlavní záměry pojetí prostoru (Dokoupil a kol., 1957).

Mareček (1992) dodává, že komplexnost barokní zahradní kompozice spočívá v širší použití různých kompozičních principů, jako je využití vodních ploch, průhledů, architektonických doplňků a sochařské výzdoby.

Bohatá vynalézavost barokních architektů naplňuje i rozsáhlé dispozice hravostí malých forem a kontrastů i překvapivých změn. Stříhaná kulisa vysoké zeleně vytváří daleké průhledy mezi svými stěnami, přebírá tvarosloví zděné architektury. Architekti využívají ohradních zdí, jež člení arkádami či nikami, staví kolonády, do křížení stříhaných alejí letohrádky, kašny nebo zaměřují pohledové osy k sochařským dílům, která v alejích, na terasách nebo jako uzávěry průhledů bohatě dekorují park mythologickými postavami bohů nebo zvířat (Dokoupil a kol., 1957).

Ornamentálním obrazcem je i půdorys celé kompozice, s oblibou vycházející ze sítě přímých a dlouhých os, vytvářejících často pravidelné hvězdice stříhaných alejí nebo průseků. Motivem jejich průhledů je hlavní budova, v křížení stojí plastiky kašen.

Budovy zastávají v barokní zahradě významnou úlohu. Ústřední motiv celého parku, zámek, často dotváří řada dalších užitkových staveb. Jízdárny, konírny, míčovny, fíkovny, oranžerie, ale také saly terreny, belvedery a divadla, doplňující složitý soubor zahradních staveb. Jsou zde pak další dva prvky, které mají největší podíl na rozmanitosti slohového typu zahrady a na jeho základních proměnách. Je to terén a vodní prvek. Divadelní charakter rostlinných kulis a parteru s centrálním prospektem graduje v terasovitých stupních. Různost sklonu terénu tak umožňuje rozvinout obdobný typ za nejrůznějších podmínek, vždy s jiným uplatněním architektonického motivu terasového hrazení a s nejrůznějšími možnostmi schodišť. Právě tak originálně působí i různé formy užití vody. Od rovinného bazénu, zrcadlicího na své hladině bohatou dekoraci zámeckého průčelí, přes hravé kaskády stékajících po stupních, až po tryskající fontány (Dokoupil a kol., 1957).

Jedním z nejvýznamnějších přínosů barokní zahrady je její pronikání mimo vlastní ohraničený rámec daleko do krajiny. Zahrada vybíhá svými alejemi, váže se s městem, s lesem, se stavebním objektem a s celou krajinou.

Barokní zahrada má ve svém evropském obraze dva základní typy – francouzskou a italskou (Dokoupil a kol., 1957).

Jak píše ve svém díle Jellicoe G. and Jellicoe S. (1995) principy kompozice francouzské zahrady jsou takovéto:

- zahrada už neměla být jen pouhým přístavkem domu, ale součástí velkolepé kompozice,
- základem je osovost vycházející z dvourozměrné geometrie,
- keře se stříhaly do podoby postav tak, aby měl přihlížející člověk dojem, že vybíhají ze zalesněných částí parku,
- míra barokního sjednocení oblohy s okolím je dosažena pomocí jejího zrcadlení na vodní hladině a pomocí alejí, které pokračují do přírody a tím jakoby pomyslně sjednocují park s přiléhající krajinou,
- schodiště jakoby se svažovalo od budovy dále do zahrady,
- sochařská díla a fontány zajišťující rytmus,
- využívání optických klamů,
- celkový návrh kompozice je soustředěn do momentu překvapení a intimních lesních, porostů,

- všechny prvky v parku (především schodiště) jsou uspořádány tak, aby naznačovaly výsostné postavení šlechty a aby se normální člověk cítil být nepodstatným v této velkolepé krajině.

Italské baroko popisují Jellicoe G. and Jellicoe S. (1995) takto:

S barokem přišla éra, kdy se zahrady staly teatrálními, navržené tak, aby se v nich odehrával příběh, aby se lidé stali herci a nebyli jen pouhými filozofy. Organizace prostoru šla daleko za hranice možností, zavedené územním plánováním. Svoboda volby plochy inspirovala architektky k vytvoření originálních návrhů. Tuto plochu většinou protínala hlavní osa kompozice. Když se v prostoru nacházel vrch s velkým množstvím vody a výhledem, byla celá zahrada konstruována tak, aby se terasovitě svažovala a po terasách stékala voda v kaskádách. Nejdůležitější byl dojem z velkoleposti kompozice, detail byl většinou vedlejší. Z těchto předpokladů se vycházelo i v budoucím plánování měst.

Naše barokní zahrada měla své specifické podmínky. Vyrostla na základě renesančních zahrad, často vytvořenými rodilými Italy. Prostředí italského výtvarného názoru se setkalo s novým názorem francouzským. Střetnutí obou názorů pak dalo vzniknout krajině malého měřítka a mírného výrazu. Česká a moravská barokní zahrada nezapřela vlivy světových názorů, ale dovedla je přetvořit takovým způsobem, že si zachovala svoji vlastní svébytnost, výrazně živou a bohatou ve své četnosti a významu. Tyto rysy jsou pro ni natolik typické, že se stává výrazným článkem zahradního umění této části Evropy (Dokoupil a kol., 1957).

Jellicoe G. and Jellicoe S. (1995) ve své práci zmiňují, že první starostí architektů mimo Itálii a Francii, bylo rozvinout zahradu z uzavřeného vnitřního nádvoří, jak tomu bylo ve středověku, tak, aby byla spíše venkovním navázáním budovy. Aby se člověk mohl podívat do krajiny, musel dříve přelézat cimbuří a opevnění, v nových zahradách se tato představa dochovala ve formě teras, které, když se zahrady rozšířily, zmizely. Tato doba představuje vznik zahrady z několika uzavřených oddělení do jednoho souvislého celku.

3.2.1.2 Význam alejí v baroku

V období francouzského baroka plnily aleje významné funkce: sloužily jako propojení k odlehlejším letním sídlům panovníka, dělily rozlehlé plochy parku a spojovaly zámek, město a zahradu v jeden celek. Kromě jejich praktického využití jako propojovací cesty, jim příslušel také úkol proniknout krajinou do širého okolí. Aleje často zastíňovaly část užitkových zahrad nebo doprovázely do řad pěstované ovocné sady. K některým vilám

navazovaly části lesů nepravidelného terénu, které byly využívány jako obory. I k těmto tajupným místům vedly aleje, které lemovaly cestu, stejně tak jako k prvkům, jako jsou grotty, sochy, studny či budovy. Hierarchální uspořádání celkového rozložení alejí, vyžadovalo soustředění nejsložitějších prostor u zámku a na hlavní ploše příslušející zahradě. Díky svojí šířce vystupovaly hlavní aleje nad ostatními cestami a předčily keře, které tvořily hlavní kostru vegetace v parku. Aby mohly aleje poskytnout pohledy na zdůrazněné koncové průhledy, musely být seshora otevřené. Někdy byly aleje sázeny jako orámování parteru, aby sloužily jako zastínění sluncem vystaveného prostranství, kde se šlechta věnovala svým radovánkám (Lehmann und Rohde, 2003).

3.2.2 Romantismus a anglická škola zahradního umění

Konec 18. století vytváří podmínky ke vzniku přírodně krajinářských zahrad a parků. Hospodářské a společenské události, které předznamenávaly konec dlouhého feudálního období, se projevují mimo jiného i v kritickém pohledu na pravidelný styl barokních zahrad (Mareček, 1992). Ke konci druhé poloviny 18. století dochází ke změnám v architektonické formě barokní zahrady, tentokrát ve smyslu filosofických ideí, souvisejících s politickou náladou doby. A to především jak se zmiňuje Wagner (1981) rozvojem přírodních věd a poznáním přírodních zákonitostí. Dále Wagner popisuje příčiny odklonu od pravidelných zahrad v Anglii, a to takové: anglický krajinářský sloh vzniká především na základě nedostatku finančních prostředků Anglie na údržbu nákladných barokních parků. Dále pak byly příčinou časté mlhy a deštivé počasí Anglie zamezující plný efekt francouzských zahrad založené na dalekých pohledech a plastičnosti prostoru a přechod anglického zemědělství na chov hospodářských zvířat. Pastviny jsou předobrazem přírodního parku. Všeobecné příčiny, které nebyly jen specificky anglické a ovlivnily přechod k nepravidelným zahradám, byly: poznání nepravidelných čínských zahrad a značný odpor proti „Formal Garten“ ke konci 18. století, neboť vegetace se stříhala nejenom do geometrických tvarů, ale i figurálních tvarů jako zvířata či pohádkové bytosti, které utvářely dobrý vkus lidí (Wagner, 1981).

Původní vázaná, přísně komponovaná soustava barokní zahrady ztrácí svůj odměřený řád pod tlakem požadavků, vyjadřovat zahradními stavbami a úpravami myšlenky nezahradní a nevytvarné, jež by však sloužily rozumovým i citovým požadavkům doby.

Zásadní myšlenka návratu k přírodě a přiblížení k přirozenému životu, podporovaná poznáním čínské zahrady, vede ovšem především k již kanonicky ztuhlé podobě zahrady formální a žádá protiklad „přírodní krajiny“. Přesto se neztrácejí barokní myšlenky komposic, přetvářených v nezmenšené velikosti podle soudobého výtvarného a ideového názoru.

Kompoziční idea 19. století je zcela odlišná od dosavadního historického vývoje. Proti přehledným representačním květinovým parterům, společenským terasám, podivuhodným stavbám jako místům společenských slavností nastupuje přírodní prostor. Mnohdy se zachovává původní rozlehlost celé parkové úpravy, zvláště, provádí - li se jen změnou původní dispozice barokní.

Teprve vliv anglického krajinářství, jehož znalost sem přechází nejen z Německa, ale i přímo studiem českých architektů v Anglii nebo prací cizích, k nám povolaných odborníků, přináší tvorbu přirozených přírodních scénérií, kde je architektura jen drobným motivem, který doplňuje svébytný a soběstačný útvar krajiny. Jde tu ovšem o krajinu „přirozenou“, to znamená záměrně přetvořenou tak, aby působila přirozeně, vytvářenou podle teoretických zásad a nauk. Zahrada opouští dosavadní architektonický základ, neomezuje se již na přehledný prostor parteru, ale zabírá hektarové plochy, které přetvařuje na krajinný ráz (Dokoupil a kol., 1957).

3.2.2.1 Kompoziční zásady přírodně krajinářského parku

Podle Supuky a kol. (2008) sestává kompozice parku jako celku z jednotlivých prvků, vytvářející společně jednotnou skladbu, na základě estetických zásad, při čemž jednotlivé prvky a části musí být vzájemně ve vyváženém poměru a podřízené celku. Park jako umělecké dílo by měl být ucelený, dynamický, harmonický a vyvážený. Zahradní nebo krajinný architekt vytváří své dílo, na rozdíl do malíře tvořící na ploše, v prostoru a výsledky jeho tvorby jsou viditelné z mnoha výše položených bodů.

Formy, kterými je možné dosáhnout tohoto cíle, jsou různorodé, ale v zásadě je lze vyjádřit třemi principy: opakováním (rytmem), posloupností a rovnováhou. K tomu je dále možné využít řadu jiných prvků, jako jsou: kontrast, světlo a stín, barevná kompozice, výškové ladění, kompozice tvarů, kulisy a pozadí a některé další, které jsou novými atributy přírodního krajinářského parku. Každý druh ať dřevina nebo bylina, má svůj charakteristický tvar koruny, typické větvení, olistění, které charakterizují celkový vzhled a okrasné vlastnosti druhu. Tvary korun stromů mohou být velmi rozdílné, husté nebo vzdušné, pravidelně nebo nepravidelně rozložené. Samotný tvar sám o sobě nevyvolává dojem, když není dán do vztahu

s jiným. Velmi odlišné kultivary mohou narušit celkovou harmonii a překážet jeden druhému. Podle zásad harmonie jednotlivých částí kompozice je potřebné organizovat jednotlivé rostliny a biotické prvky a ze skupin vytvářet celé krajinné celky. Proporcionalitu navrženou v zahradní kompozici dosáhneme až po několika letech, což je nevýhoda, protože velká část vývoje od založení objektu může působit nesourodě. Parkový objekt v dnešním chápání je složité dílo, při jeho utváření se uplatní velké množství kompozičních principů (Supuka a kol., 2008).

3.2.2.2 Aleje v době přírodně krajinářského parku

Po určitém přechodovém období, kdy byly aleje z různých důvodů ještě zachovány, byla nyní předlohou pro další rozvoj zahradního umění příroda. V této fázi byly symetricky rozvedené aleje, jako hlavní utvářející prvek zahrad a parků, architektonickou společností zamítnuty.

K jejich úkolům však patřilo již existující architektonicky uspořádaný prostor nějakým způsobem krajinářsky přetvořit – nejdříve jen některé části, u kterých aleje tvořily základ kompozice. S další definicí pravidel utváření krajinářského parku v 19. století bylo další naložení s alejemi detailně popsáno. Zahradní architekti měli mnohdy problémy už starší, dobře rostlé aleje zcela odstranit. A tak se stávalo, že se aleje začaly maskovat jinou vyšší vegetací nebo se začleňovaly do kompozice ve formě hlavních cest vedoucích k budovám či se nechaly přerušovat zaoblenými liniemi. Nakonec se dospělo k závěru, že rovné tvary alejí nikterak nepoškozují vzhled přírodně krajinářského parku a je proto dobré, podle některých architektů dokonce nutné, je nadále zachovávat (Lehmann und Rohde, 2003).

3.3 Inventarizace

Dokonalá znalost dřevin a jejich porostů zaručí kvalifikovaný zásah odborníka. Tomuto účelu slouží sadovnická inventarizace a klasifikace. Podle aktuálního stanoviště, výhledového i současného poslání porostů, podle jejich stavu a dalších kritérií, je možno shrnout celkové poslání inventarizace a klasifikace dřevin a jejich porostů do těchto bodů:

- a- Stanovení základních pravidel pro údržbu a výchovu porostů.
- b- Vytvoření nových podkladů sadovnických a krajinářských úprav, které mají být přizpůsobeny pro jiné účely, než kterým až dosud sloužily.
- c- Vytvoření dispozic pro rekonstrukci přestárých parkových porostů.
- d- Získat informace o možnostech účelové přestavby porostů, které až dosud sloužily jiným než sadovnickým, resp. krajinářským účelům.
- e- Vytvoření podkladů pro objektivní ekonomické hodnocení porostů, které jsou z různých důvodů určeny k likvidaci.
- f- Vytvoření předpokladů pro ekonomické hodnocení porostů pro účely finančního plánování, pro plánování nákladů na údržbu, rekonstrukce apod..

Pro správné zařazení dřevin a jejich porostů i posouzení uplatnitelnosti podle jednotlivých bodů funkčního poslání je třeba zjišťovat tyto hodnoty:

1. Zaměření hodnocených dřevin a porostů a jejich následné zakreslení do inventarizačního plánu.
2. Přesné druhové (a podle potřeby i odrůdové) určení.
3. Změření všech hodnot jednotlivě zachycovaných dřevin, tj. výšky, průměru kmene, průměru koruny.
4. Vymezení krajních a průměrných hodnot u posuzovaných porostů a stanovení procentického zastoupení jednotlivých druhů, velikostních hodnot, věkových kategorií i sadovnické kvality.
5. Určení věkové kategorie.
6. Sadovnické hodnocení jednotlivých dřevin i jejich porostů, tj. především komplexní posouzení zdravotního stavu, perspektiv vývoje a vzhledových vlastností.
7. Zachycení všech důležitých, v předcházejících bodech neuvedených hodnot tak, aby bylo možno dřeviny a jejich porosty vyhodnotit z hlediska jejich výhledového poslání co nejúplněji.

(Machovec, 1982)

3.3.1 Základní vegetační prvky:

Jednoduché: Solitéra - jde o samostatně stojícího jedince, představující samostatný kompoziční prvek, bez zřetelného konkurenčního nebo i podpůrného biologického vztahu k jiným dřevinám v okolí.

Složené: 1. **skupina** - je to struktura o dvou a více jedinců dřevin, které společně tvoří samostatně chápaný kompoziční prvek. Existuje mezi nimi zřetelný konkurenční nebo podpůrný vztah, přičemž jedinci stojící na okraji tvoří větší část jeho porostu než jedinci nacházející se uvnitř.

2. **porost** – podobný skupině s tím rozdílem, že větší část porostu tvoří jedinci bez přímého kontaktu s okrajem vegetačního prvku.

Inventarizované jednotky mohou náležet do těchto typů (v závorkách jsou uváděny používané zkratky):

- jednotlivě hodnocené stromy (zkratka se neuvádí)
- skupiny stromů (SS)
- porosty stromů (P)
- nálety a nárosty (N)
- jednotlivě hodnocené keře (K)
- skupiny a porosty keřů (SK)
- stromořadí (ST) (Pejchal, 2008).

3.3.2 Zaměření

Aby bylo možno dřeviny a jejich porosty ocenit, je třeba je v terénu zaměřit a přenést do příslušné mapy či plánu. Jako výchozí podklad jsou vhodné katastrální mapy.

Při zaměřování je nezbytné stanovit nejdříve míru přesnosti, se kterou je třeba pracovat. Vycházíme ze zásady, že geometricky řešené sadovnické úpravy je třeba zaměřovat poměrně přesně. Chyba by neměla přesahovat ± 100 mm. Sadovnické, resp. krajinářské volně řešené úpravy, a také zaměřování porostů dosud sloužících jiným účelům nevyžaduje tak vysokou míru přesnosti. Postačí, když volně rostoucí porosty jsou zachycovány s přesností ± 1 m. Kolařík a kol.(2005) uvádí míru přesnosti s orientací podle okolních prvků $\pm 1 - 15$ m. Dále

dodávají, že přesnost záleží na kvalitě mapového podkladu disponibilních orientačních bodech.

Machovec (1982) doporučuje do mapy zanést přesně všechny význačné body a linie, jako např. okraje parcely (tam, kde je fixní zeď nebo plot), cesty a jejich okraje. Pokud tyto pevné body nestačí pro celkové zaměření, je nutno najít přímo v terénu další pevné body, z nichž lze při zaměřování vycházet, a ty také zanést do plánu. Často se tak dají použít významné solitérní stromy, popř. i jiné prvky, hlavně tam, kde je od nich možno bez problémů vytýčit přímé linie k jiným pevným bodům v terénu.

Kromě uvedeného postupu je třeba ještě stanovit stupeň podrobnosti, podle něhož bude při zaměřování celého objektu postupováno. Tj., jak vysoký podíl dřevin bude zaměřován a inventován jednotlivě a jaký podíl bude zahrnut do porostů. Je třeba se držet zásady, že počet položek jednotlivě evidovaných dřevin na jednom plánu by neměl být vyšší než 500 (jen výjimečně 1000) a počet jednotlivě evidovaných porostů by neměl přesáhnout 50 (výjimečně 100), protože při příliš vysokých počtech se stávají plány nepřehledné a špatně čitelné. Jestliže jsou zaměřené plochy zeleně podstatně větší, je třeba je rozdělit na několik úseků, které se vyznačí do přehledné mapy ve větším měřítku. Osvědčilo se současně se zaměřováním určovat i druhy, resp. kultivary měřených dřevin a všechny ostatní zachytitelné hodnoty (Machovec, 1982).

3.3.3 Druhové určení

Každá zaměřovaná dřevina musí být správně určena jak rodově, tak i druhově. Pokud by se ve výjimečných případech stalo, že druh není možno určit (je buď unikátní, nebo inventarizace probíhá v období, kdy jej není možno bezpečně rozlišit), označí se alespoň rodově s přívlastkem (species). Pokud je znám i kultivar daného jedince, označí se i přesným názvem kultivaru. Protože přesné určení některých kultivarů, zvláště u starších exemplářů bývá obtížné, stačí, když se uvede, že se jedná o kultivar určitého typu, např. sloupovitý, převislý atd. (Machovec, 1982).

3.3.4 Dendrometrické veličiny

3.3.4.1 Průměr kmene

Měří se v prsní výšce, tj. 1,3 m. Pokud se v této výšce měřit nedá (strom je rozvětven níže), změří se tam, kde je to možné, ale tento údaj se uvede v tabulce (Machovec, 1982). Kolařík a kol. (2005) uvádí výjimku z tohoto pravidla, již je měření alejových stromů, určených pro výsadbu. Výsadbové stromy se zapěstovanou korunkou se měří obvodem kmene ve výšce 100 cm. Toto pravidlo vychází z německého systému, kdy se i parametry dospělých stromů měří v této výšce.

Pravidla pro měření obvodů:

- průměr se měří vždy v kolmém směru k ose kmene
- v případě eliptického kmene se měří ve dvou na sebe kolmých směrech a spočítá se jejich průměr
- u dvou nebo více kmenů větvících se níže než ve výšce 130 cm, se měří všechny kmeny
- pokud se strom větví právě ve výšce 130 cm, je průměr měřen níže, v místě, kde není patrné zesílení větevní vidlice.

Nejjednodušším způsobem je měření pomocí pásma. Pro rychlé měření průměrů při běžných inventarizacích se nejčastěji používají dvouramenné průměrky. V aforistické praxi jsou nejčastěji používány průměrky s délkou 65 cm (Kolařík a kol, 2005).

Machovec (1982) dodává, že nejmenší stromy (podle průměru kmene), které bývají evidovány samostatně, dosahují nejmenšího průměru 150, výjimečně 100 mm.

3.3.4.2 Průmět koruny

Kolařík a kol. (2005) uvádějí, že je důležité tuto veličinu měřit z důvodu zjištění velikosti plochy zastíněné korunou stromu a pro možnost rámcového usuzování rozšíření kořenového systému. Velikost průmětu koruny je ovlivňována především druhem stromu a stavem okolního prostředí – okolním porostem či zástavbou.

Měří se zpravidla jako půdorysný průmět koruny na zem. V porostech by se měl měřit podle větví, které zasahují nejdále. Měří ve dvou na sobě kolmých směrech. Jejich aritmetický průměr pak dává hodnotu průměru kruhu, který koruna teoreticky zaujímá. Měly být zaokrouhlovány na celé metry. Tento údaj je významný pro zakreslování do inventarizačních

plánů. Do inventarizačních plánů se zakreslují kroužky vyjadřující velikosti korun. Tím je umožněno rozlišení velikosti přímo na plánu (Machovec, 1982).

3.3.4.3 Výška dřeviny

Zjišťuje se nejlépe pomocí Blume – Leissova výškoměru. Tímto přístrojem je možno při opakovaném měření zjistit výšku stromů s přesností na 0,5 m. Pro praktické použití je však taková přesnost zbytečná, protože se zvláště mladé dřeviny každoročně výškově značně mění. Výhodné je změřit pomocí tohoto přístroje několik dobře viditelných dřevin a k nim pak dřeviny rostoucí v bezprostřední blízkosti přirovnávat (Machovec, 1982).

3.3.4.4 Určení věkové kategorie

Tento údaj bývá někdy dosti obtížně zjistitelný, ale je potřebný pro rozhodování jak s hodnocenou plochou zeleně dál zacházet. Nejjednodušší je, jsou – li k dispozici údaje o založení porostu. V tomto případě stačí jen rozlišit, co bylo dosazováno dodatečně, resp. to, co se v průběhu doby objevilo jako nálet. Ve většině případů však takové údaje k dispozici nejsou. U jehličnanů je možno věkovou kategorii stanovit poměrně velmi přesně odečtením počtu přeslenů.

Některé dřeviny byly z porostů vykáceny a zůstaly po nich pařezy (čerstvé), na nichž se dá věk přímo odečíst.

Pro potřeby praxe plně postačí, jsou li dřeviny řazeny v mladším věku po 20 letech. Ve vyšším věku se rozmezí zpravidla podstatně zvyšuje. Nejobvyklejší zařazení do věkových kategorií je takovéto:

0 – 20   20 – 40   40 – 60   60 – 100   100 a více

Uvedené rozmezí věkových kategorií je zpravidla dobře zjistitelné a pro usměrňování zásahů plně postačí. Výjimečně se dají věkové kategorie upřesňovat tam, kde se jedná o velké zastoupení dlouhověkových dřevin, o mimořádné cenné druhy nebo i jednotlivé exempláře, na jejichž zachování velmi záleží, někdy s ohlednutím od jejich stanovených sadovnických hodnot (Machovec, 1982).

Kolařík a kol. (2005) uvádějí, že je stáří stromů zjistitelné přesně pouze vyhodnocením vývrťů ze dřeva kmene pomocí dendrochronologických metod. Vývrt se získává speciálním dutým nebozezem- Presslerovým přírůstoměrem. Odečtením počtu letokruhů a jejich interpretací lze

přesně stanovit, nejen stáří stromů, ale i některé stresové vlivy, které na strom při jeho růstu působily. Jedná se ale o poměrně náročnou laboratorní metodu, kterou nelze praktikovat bez patřičného vybavení.

3.3.4.5 Sadovnické hodnocení

Toto kritérium shrnuje prakticky všechny kvality dřevin, které nebylo možno vyjádřit naměřenými hodnotami. Je to klasifikátor, který definuje kvality dřevin podle stupně jejich účinnosti jako účelové a funkční složky přírodní části životního prostředí. Ing. Arch. O. Kuča Csc ze SÚRPMO Praha zavedl systém (známkující) podle něhož jsou nejkvalitnější dřeviny oceněny 1 a nejhorší jsou ohodnoceny 5. Na sadovnickém oboru VŠZ v Lednici byl již koncem 60. let vypracován bodovací systém, který koresponduje se systémem Kučovým, s tím rozdílem, že jednotlivé stupně nejsou známkovány, nýbrž bodovány. Stupnice je rovněž pětimístná, s tím rozdílem, že nejkvalitnější dřeviny obdrží 5b a nejméně hodnotné 1b.

Východiskem z tohoto nepoměru je systém, který charakterizuje dřeviny jako dřeviny I. klasifikační třídy (5 bodů), až po dřeviny V. klasifikační třídy (1 bod). Takový systém je použitelný pro oba způsoby vyjadřování a hodnocení.

Zařazení do jednotlivých klasifikačních tříd je následující:

I. klasifikační třída = 5 bodů (nejhodnotnější dřeviny)

Sem se řadí dřeviny absolutně zdravé a nepoškozené, tvarem i celkovým rozložením koruny odpovídající druhu, bez pozorovatelných poškození, které jsou zavětvené až k zemi, velikostně již plně rozvinuté, avšak ještě v plném růstu a vývoji.

Dřeviny, u nichž je vzhledem k předpokládané délce dosahovaného stáří předpoklad, že mohou svou sadovnicko – krajinářskou funkci plnit ještě řadu desetiletí.

Je třeba je zachovat v maximální možné míře, i za cenu přehodnocení a přetvoření sadovnického prostoru, přeorganizování plánované zástavby apod... Tyto dřeviny by měly být zachované ve všech případech.

II. klasifikační třída = 4 body (velmi hodnotné dřeviny)

Zdravé dřeviny, typického tvaru, odpovídající příslušnému druhu či kultivaru, v celkovém zvlhledu nanejvýš jen nepatrně narušené nebo poškozené. (Např. bez větví nejspodnějšího patra, mírně nahnuté, nebo s menšími volnými prostory v koruně apod.) Svou velikostí

rozvinuté přinejmenším tak, aby dosahovaly přibližně polovinu těch rozměrů, které jsou na daném stanovišti schopny vytvořit.

Dřeviny musí mít předpoklad rozvoje po řadu dalších desetiletí, při udržení dosažené kvality. Rovněž je třeba tyto dřeviny v maximální míře chránit i za cenu přetváření kompozice prostoru, na němž se nacházejí. K jejich odstranění lze přistoupit až po vyčerpání všech, i poměrně nákladných řešení, a jen ve zcela výjimečných případech.

III. klasifikační třída = 3 body (dřeviny průměrné hodnoty)

Do této kategorie řadíme dřeviny zdravé, resp. jen nepatrně proschlé, ale bez chorob a škůdců, kteří by se mohli rozšiřovat. Dřeviny se mohou tvarově lišit i velmi podstatně od původního typu. Patří sem např. dřeviny vysoko vyvětvené, u nichž je však předpoklad obrůstání po osvětlení kmene, popřípadě takové, které si uchovávají své estetické a funkční hodnoty i při silném vyvětvení, dřeviny s jednostrannou, ale stabilní korunou apod.. Řadíme sem dřeviny tvarově i vzhledově typické, avšak dosud menšího vzrůstu, který nedosahuje poloviny normálních rozměrů daného druhu na řešeném stanovišti. Předpoklad dlouhodobého rozvoje musí být také u této kategorie. Jsou to buď dřeviny, u nichž je možno předpokládat, že si své sadovnické zařazení udrží po dlouhou dobu, nebo takové, které se mohou dále rozvíjet a dosáhnout i vyššího počtu bodů. Jsou často základním materiálem v porostech, které nebyly dlouhodobě systematicky udržovány, z nichž je možno postupně vymodelovat kvalitnější porosty.

Při řešení sadovnických úprav se u této kategorie počítá s tím, že se dřeviny podle potřeby buď ponechají k dalšímu vývoji, nebo se tam, kde to záměr vyžaduje, odstraní.

IV. klasifikační třída = 2 body (dřeviny podprůměrné hodnoty)

Sem řadíme dřeviny značně poškozené, velmi vysoko větvené, bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, dřeviny staré nebo málo vitální, vydoutnalé, výrazně prosýchající, případně i jinak výrazně poškozené.

Předpoklady dalšího vývoje této kategorie jsou značně omezené, jak v čase, tak v kvalitě. Sem patří hlavně takové dřeviny, u nichž nelze předpokládat zlepšení jejich kvality. Nesmí to být však dřeviny ohrožující bezpečnost lidí nebo porostů. Při dalších úpravách porostů se počítá s jejich postupným odstraněním. Dřeviny mimořádné dendrologické hodnoty (unikáty) tvoří výjimky, jsou to dřeviny, k nimž se váží nějaké památné události, chráněné stromy, resp. pozůstatky velmi malebně působící, které se nechávají na dožití.

V. klasifikační třída = 1 bod (dřeviny nevyhovující)

Dřeviny velmi silně poškozené, nemocné, silně napadené škůdci, zvláště takové, u kterých hrozí nebezpečí šíření na ostatní porosty, dřeviny odumírající a odumřelé, dřeviny, které ohrožují bezpečnost návštěvníků (např. nebezpečí zřícení na cestu), dřeviny, které svou existencí výrazně poškozují kvalitu cennějších jedinců (např. dřeviny vrůstající do korun kvalitních a zvláště světlomilných stromů) a dřeviny jinak bezprostředně ohrožující daný prostor a jeho vývoj.

Do této kategori se řadí dřeviny bez jakýchkoliv předpokladů dalšího vývoje. Při řešení ploch a další perspektivy sadovnických úprav je nezbytné tyto dřeviny okamžitě, nebo v co nejkratší možné době odstranit, bez ohledu na to, jaký záměr je při další výchově porostů uplatňován.

(Machovec, 1982)

3.3.4.6 Vitalita

V článku z odborného časopisu *Zahrada – park – krajina* jemožné najít tabulku, kterou stvořil Jaroslav Machovec, dělící vitalitu do těchto stupňů:

1 – velmi vysoká

Roční přírůstky jsou vyrovnané, resp. přesahují běžnou délku, velikost a barva olistění je sytá, typická, odpovídající příslušnému druhu, brachyplasty se nevyskytují.

2 – vysoká

Roční přírůstky jsou vyrovnané, velikost a barva olistění sytá, s ojedinělými odchylkami, typická, odpovídající příslušnému taxonu, brachyplasty se vyskytují do 10%.

3 – střední

Roční přírůstky jsou většinou vyrovnané, velikost listů částečně nevyrovnaná a barva olistění sytá až světlejší ve vztahu k typické odpovídající příslušnému taxonu.

4 – nízká

Roční přírůstky jsou nevyrovnané i menší než u typického taxonu, velikost listů bývá nevyrovnaná a menší než průměr, barva olistění nevyrovnaná světlejší ve vztahu k typu odpovídajícího taxonu, brachyplasty se vyskytují nad 30 %.

5 – velmi nízká

Roční přírůstky jsou minimální, nevyrovnané, listy bývají drobné, nevyrovnané, barva olistění je nevyrovnaná zpravidla velmi světlá, brachyplasty jsou deformované (Machovec, 1982).

Vitalita by měla být součástí tzv. celkové sadovnické hodnoty jedince. Ta je ovšem veličinou syntetickou, ze které musí být úroveň vitality vždy jednoznačně zvolitelná. Proto by bylo výhodné vyjadřovat ji samostatně. Hodnocení vitality je mnohdy obtížné, protože v sobě zahrnuje i vývojové tendence jedince. Stanovuje se nepřímou, interpretací příslušných projevů, respektive ukazatelů vitality, které vyjadřují současnou odchylku struktury, nebo funkce exempláře od „optimálních poměrů“.

Používaná stupnice

- 1- optimální
- 2- mírně snížená
- 3- středně snížená
- 4- silně snížená
- 5- žádná, respektive velmi silně snížená (odumírání)

Fyziologickou složku vitality, charakterizují především ukazatelé:

- **olistění**- posuzován především rozsah ztráty olistění oproti optimálnímu stavu, ale i barevné změny, nekrózy, předčasný opad, atd.
- **architektura**- struktura koruny
- **proschnutí** koruny v horní části
- **intenzita** tvorby kalusu
- **výskyt výmladků** (Pejchal, 2008).

Biomechanickou složku vitality charakterizují především následující hodnocené ukazatelé:

- poranění, hniloby a dutiny
- nepříznivé umístění těžiště
- nepříznivá geometrie kmenu,
- chybné větvení (Pejchal, 2008).

3.3.4.7 Zdravotní stav

V článku z odborného časopisu Zahrada – park – krajina jemožné najít tabulku, kterou stvořil Jaroslav Machovec, dělicí zdravotní stav do těchto stupňů:

1 – výborný,

Tj. bez jakýchkoliv známek příznaku chorob i škůdců.

2 – velmi dobrý

Poškození chorobami i škůdci je plošné nebo prostorové, sporadické snadno odstranitelné chemicky i mechanicky, nejsou přítomni polyfágní škůdci a polyspecifické choroby .

3 – dobrý

Zřetelné poškození chorobami a škůdci je plošné nebo prostorové (20 – 30%), polyfágní škůdci a polyspecifické choroby se vyskytují jen v nepatrné míře.

4 – špatný

Zřetelné poškození chorobami a škůdci je plošné nebo prostorové (30 – 60%).

5 – velmi špatný

Poškození chorobami a škůdci je plošné nebo prostorové nad 60 %.

(Machovec, 1982)

Pejchal (2008) charakterizuje zdravotní stav jako vyjadřování případného výskytu a velikosti aktuálních škodlivých odchylek od normálního stavu, označovaných jako:

- **choroby**, které jsou vyvolané patogenními organismy
- **poruchy**, které jsou způsobené jinými faktory, jako je genetická porucha nebo negativní abiotické faktory stanoviště, např. nedostatek živin.

Hledisko zdravotního stavu je důležité především proto, že z významné části charakterizuje provozní bezpečnost jedince.

3.3.5 Hodnocení jednotlivých vegetačních prvků

U solitér se měří všechny výše uvedené dendrometrické hodnoty, u jednotlivě hodnocených keřů výška a šířka, v praxi i sadovnická hodnota, tak jako zdravotní stav nebo poranění.

U souhrnně hodnocených skupin stromů je důraz kladen především na vyjadřování standardně uvedených dendrometrických veličin, ty jsou ale uváděny souhrnně jako průměr či frekvence (procentuální zastoupení). Stromy jsou začleněny do jednoho, patra (dle své prostorové struktury podrobněji nečleněného), pro které je příhodné vyjadřovat druh zápoje či pokryvnost. Keře a nálety nacházející se pod stromovým patrem jsou zařazovány jako „podrost“, který bývá dále charakterizován jako podíl na celkové ploše, popřípadě charakterem zápoje. Do mapových podkladů se zaznamenává půdorys dané skupiny.

Souhrnně hodnocené porosty stromů se hodnotí podobně jako skupiny stromů. Souhrnně hodnocené skupiny a porosty keřů jsou stanovovány obdobně jako u jednotlivě hodnocených keřů, s tím rozdílem, že jsou vyjadřovány souhrnně.

Púdorys náletů a nárůstů je zachycen v mapových podkladech. V textové části se pak zmiňuje jejich výška a další využitelnost ve stupnici: 1 – plně využitelný, 2 – částečně využitelný, 3 – nevyužitelný (Pejchal, 2008).

3.3.6 Vymezení hodnot porostů

Jako porosty se hodnotí soubory dřevin všude tam, kde by bylo měření a vyhodnocování dřevin příliš pracné a nepřineslo by při tom žádoucí efekt. V tabulkových přehledech se značují písmeny velké abecedy. Pokud se jedna abeceda vyčerpá, použijí se číselné indexy (A1, B1...). Souborně jako porosty se hodnotí takové soubory dřevin, které jsou ve své celkové struktuře víceméně jednotné, a při hodnocení jednotlivých dřevin by docházelo k velkému počtu opakovaných údajů. Dále jsou sem zahrnovány porosty mladé, dosud nevyspělé, pokud se nejedná o mimořádně cenné jednotlivce. Porosty se hodnotí stejným způsobem jako jednotlivé dřeviny, ale uvádí se podílové zastoupení jednotlivých kategorií. Zastoupení je uváděno v procentech, přičemž je důležité uvádět počet jedinců na jednotku plochy. Takový porost, který se od předcházejícího liší buď výraznou změnou v druhové skladbě, zcela jiným poměrem zastoupených druhů, přítomností nebo absencí porostového patra, výrazně odlišnými velikostními parametry, nebo zcela odlišným sadovnickým hodnocením se označuje odlišným symbolem (Machovec, 1982).

Kolařík a kol. (2005) označují za porost skupinu dřevin, v níž se dřeviny vzájemně dotýkají svými korunami alespoň ze tří stran. Mají-li živé větve sousedních jedinců větší než metrové rozestupy a nevyplňují-li souvisle ani 1/3 porostu, hodnotí se jako jednotlivé stromy.

3.3.7 Změření velikostních hodnot

Každá jednotlivě inventovaná dřevina by měla být samostatně změřena a zachycena pod samostatnou položkou v inventarizační tabulce. A to i v případě, že se jedná o dřeviny téhož druhu. Pouze tam, kde je několik za sebou jdoucích dřevin stejného druhu i stejné kvality, tj. patří do stejné kategorie, velikostních hodnot i ostatních posuzovaných kritérií, je možno je shrnout pod jednu položku (Machovec, 1982).

4.0 Materiál a metody

4.1 Charakteristika území

Název zpracovaného objektu: Zámecký park Valeč v Čechách

Poloha:

- Severozápadní Čechy
- jihovýchodní výběžek Doupovských hor
- 48 km severně od Plzně
- 28 km východně od Karlových Varů
- 11 km severovýchodně od Žlutic.

Kraj: Karlovarský

Okres: Karlovy Vary

Rozloha parku: 15 ha

Nadmořská výška: 544 m.n.m.

4.1.1 Přírodní poměry Valečska

Přírodní podmínky zdejšího území dlouhodobě ovlivňovaly historické osidlování a využívání zájmového území.

4.1.1.1 Geografie a geomorfologie území

Území krajinné památkové zóny Valečsko leží v severozápadních Čechách na úpatí jihovýchodního výběžku Doupovských hor. Na přechodu vrchoviny a pahorkatiny ve zvlněném reliéfu, který se sklání k jihu a východu v nadmořské výšce 450 – 700 m.

Vlastní městečko Valeč leží 48 km severně od Plzně, 28 km východně od Karlových Varů a 11 km severovýchodně od Žlutic v nadmořské výšce 544 m (500 – 550m). Nejvyšším místem KPZ je vrch Neuhaus – 713 m.n.m.. Nejnižším je úroveň Mlýneckého potoka pod Skytaly ve výšce 388 m.n.m

Geomorfologicky leží území KPZ na rozhraní Doupovských hor (Krušnohorské vysočiny) a Rakovnické pahorkatiny (Středočeské pahorkatiny). Území města Valeč je od severu a zčásti od jihu chráněno většími či menšími vrchy, avšak krajina se pohledově otevírá daleko směrem na východ (Valtr a kol., 1995).

4.1.1.2 Geologická a půdní charakteristika

.Doupovské hory jsou největším evropským stratovulkánem, jak uvádí Pechová (2004).

Geologicky je území Doupovských hor budováno třetihorními čedičovými vyvělinami a tufy (pyroklasticky). V blízkosti Valče se nachází významná přírodní památka – naleziště minerálu hyalit.

V Rakovnické pahorkatině převládal permokarbonský sedimentační cyklus. Vyskytují se zde převážně jen slabě zpevněné sedimenty s různými (převážně kyselými křemičitými) tmely charakteru pískovců, slepenců až jílovců. V povrchových vrstvách převládají sedimenty různých zrnitostních frakcí, od jílu po šterkopísky. Z nerostných surovin se v území nacházejí ložiska bentonitu a kaolinu. Historicky se v území těžil vápenec a místně čedič.

Pedologicky je území tvořeno úrodnými půdami vzniklými zvětráním sopečných popelů a čedičů (Pechová, 2004). Pevládají mezo – až eutrofní půdy, často málo vyvinuté, s přechodem do rankeru (hnědo až sirozemě). Na chudším permokarbonském podloží převažují půdy těžší, uléhavé, hlinitější, ale jsou zastoupené i lehčí, vysychavé, písčité až

hlinitošťerkovité. Podle trofnosti a intenzity zamokření jsou zastoupeny právě pseudogleje, v příznivých podmínkách hnědé (humozní) pseudogleje až oglejené hnědé půdy a výjimečně i podzolované pseudogleje (Valtr a kol., 1995).

Klimatické poměry

Toto území patří do klimatické oblasti mírně teplé, mírně suché a s mírnou zimou (Faustus a Faustusová 1963).

Léto zde bývá krátké, mírné, suché až mírně suché. Zima je normálně dlouhá, mírně teplá a suchá, s krátkým tvořením sněhové pokrývky, přechodné období je krátké, s mírným jarem a mírným podzimem.

Průměrné roční teploty se zde pohybují v rozmezí 6 až 7 °C – mírně podprůměrné.

Průměrné teploty v - lednu bývají -2 až -3 °C

- dubnu 6 až 7 °C
- červenci 16 – 17 °C
- říjnu 6 – 7 °C

Průměrné roční srážky jsou v důsledku srážkového stínu mírně podprůměrné cca 550 mm.

Počet dnů se sněhovou pokrývkou: 60 – 80

Průměrný počet dešťových dnů: 350 – 450

Průměrná doba slunečního záření: 1800 hod. za rok

Počet jasných dnů v roce: 50

Počet zamračených dnů v roce: 150

Větry vanou převážně od jihozápadu a západu, přičemž je velká četnost bezvětří (23,2 %).

(Valtr a kol., 1995)

4.1.1 3 Hydrologie

Celé území valečské krajinné památkové zóny náleží do povodí řeky Ohře (Pechová, 2004).

Valtr a kol. (1995) dále uvádí hydrologickou osu území tvořenou říčkou Blšankou, která

odvodňuje celé území do Ohře. Do ní přitéká řada potoků, nejvýznamnějším je Mlýnecký potok. V okolí Valče je síť pramenů a drobných toků v travních porostech, remízcích a rozptýlených porostech dřevin a v hůře přístupných lesních porostech, z nichž řada byla zlikvidována.

Hydrogeologicky jsou neovulkanity Doupovských hor charakteristické vytvářením volné hladiny podzemní vody v pásu rozpojení pyroklastik. Vydatnost pramenů je značně kolísavá. Jen část infiltrované vody sestupuje puklinovými systémy hlouběji a zapojuje se do podzemní vody, místy syčené CO₂ z hlubinných akumulací (Valtr a kol., 1995).

4.1.1.4 Charakteristika bioty

Podle biogeografického členění ČR náleží městečko Valeč do Doupovského bioregionu. Typická část bioregionu je tvořena sopečným pohořím s širokým rozpětím vegetačních stupňů od teplomilných doubrav až po bukový vegetační stupeň. V krajině navazující na zámeckou zahradu ze západu, dominují křovinná a travinná lada obklopena lesy. Lesy jsou tvořeny převážně smrkovými monokulturami s velkým zastoupením listnatých dřevin, nejčastěji buku nebo dubů (Pechová, 2004).

4.1.2 Současný stav parku

Po roce 1945, kdy došlo ke znárodnění zámeckého areálu, nebyla zahrada téměř udržována. Ze zámku i ze zahrady bylo odcizeno mnoho cenných předmětů (Pechová, 2004).

Při vjezdu do městečka Valeč zaujme na první pohled monumentální kostel Nejsvětější trojice, na který v o něco nižší pohledové hladině navazuje kompozice zámku. Na západ od zámeckého objektu doplňuje zámecký areál soubor hospodářských budov: stáje, kočárovna, hospodářská budova a podlouhlý palmový skleník, nacházející se v bývalém zahradnictví. Toto zahradnictví je v současné době ve značně zchátralém stavu, neudržované, skleník je starý, nevyužitý. Z důvodu bezpečnosti je zde pohyb veřejnosti zakázán.

Vstup do parku v jihovýchodní části skýtá pohled na řadu starých stromů, z velké části listnatého charakteru. Odtud se obloukem na západ vine linie stromů, složená převážně z *Fraxinus excelsior*, *Acer platanoides* a *pseudoplatanus*, *Tilia cordata*, která se na konci stáčí zpět k theatronu. Za stěnou stříhaných *Carpinus betulus* (habr obecný), nedávno obnovených, vede cesta ke kašně, nad kterou se sklání dva velké buky (*Fagus sylvatica*). Na ně navazují rozlehlé pláně zakončené theatronem na jedné straně a na straně druhé kruhem soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna, které obklopují spolu se čtyřmi zimostrázy (*Buxus sempervirens*) kašnu. Pláně jsou sem a tam přerušeny solitérami. Dál po cestě, za kruhem soch, začíná třířadá (habrovo – lipová) alej stromů, kterou prochází vedlejší osa. Tato alej lemují z jedné strany letohrádek a ze strany druhé stráž, na které se nacházejí další důležité solitéry. V jihovýchodní části této plochy byla nevhodně vysazena skupina cypřišků (*Chamaecyparis lawsoniana*). Letohrádek je ve špatném stavu a už nyní se shánějí dotace na jeho rekonstrukci. Za ním bylo zřejmě navrženo jezírko, které je nyní vypuštěné. Průhled alejí zakončuje obelisk z červeného pískovce, na kterém jsou zvěčněny jména korejských dětí, které ve valečském zámku po čas pobývaly. Valtr a kol. (1995) označují tento sloup za pylon, postavený na památku moru v 19. stol.

Theatron přechází ve vyvýšený zalesněný pahorek, na němž se nacházely nádrže pro zásobu vody potřebnou pro vodní kaskády, které se z tohoto pahorku svažovaly až k letohrádku. Kaskády byly zakončeny plastikami mořských příšer, které jsou dnes složeny pod stříškou před kočárovnou. Po nádržích zbyly jen prohlubeniny, které jsou zarostlé stromy a jinou vegetací.

Celý pahorek je podsklepen pivovarskými sklepy, které se v současné době opravují, a to z důvodu zastavení sesuvu svahů nad vstupy a stabilizace nejvýše ohrožené oblasti zvětrávání skalního masivu od zatékání a zámrazu. Mimo to se touto činností zachrání společenstva kriticky ohrožených či silně ohrožených netopýrů. Tato část není zpřístupněna veřejnosti, protože zde hrozí nebezpečí propadu, dá se však obejít po lesní cestě.

Na západ od theatronu se nachází další ze stříhaných stěn habrů do písmene V, které představují průhled na iluzivní brány a dotváří tak hlavní osu parku, která je na druhém konci zakončena zámekem. Pro prodloužení této osy byla za iluzivními branami postavena umělá zřícenina hradu Neuhaus na protějším kopci.

Od zámku se otevírá pohled na již zmiňovanou kašnu, která je obklopena souborem 17 soch od známého sochaře Matyáše Bernarda Brauna představující alegorie vlastností a postavy z řecké mytologie. Na této ploše jsou vysazeny mnohé solitérní stromy, které jsou charakteristické pro valečský park – *Platanus acerifolia*, *Corylus colurna*, *Lyriodendron tulipifera*, *Pinus cembra* a především *Pinus nigra* 'Caramaniana'. A skupina 7 lip (*Tilia cordata*) zvaných „sedm bratří“ (Faustus a Faustusová, 1963).

Jedna ze soch je situována před theatronem. Představuje hraběte Šporka na voze taženém putti.

V roce 2009 proběhlo pěstební opatření solitérních dřevin, rozvolněných skupin i porostů, kterým se zajistilo jak revitalizování dřevin v parku, tak bezpečnost návštěvníků.

Největší část zámeckého areálu je oplocena dřevěným laťovým plotem, který už je však značně zchátralý. Na zámek navazují kamenné terasy a zdi. Pohyb po nich je však zakázán, neboť hrozí nebezpečí propadnutí. Jelení zahrada a terasy kolem zámku jsou značně zpustošené. O zimostrázy dříve stříhané do kulovitých tvarů, které se nachází kolem bývalé kašny, se dnes nikdo nestará.

Volné travnaté plochy jsou udržované, na podzim zbavené spadaného listí. Část parku je po určité dobu spásána ovce.

Park je veřejnosti přístupný každý den od úsvitu do soumraku. Bezpečnost je zaručena pomocí ostrahy, která hlídá, aby se z parku neztratila další významná díla.²

---

² Současný stav parku byl sepsán na základě vlastního pozorování, po předchozím prostudování literatury a oficiálních webových stránek zámeckého parku Valeč (<http://www.zamek-valec.cz/>), zabývajících se touto problematikou.

4.1.3 Kompoziční rozbor parku

Na dnešní podobě parku se významně podílela 2 významná historická období. Původní je barokní kompozice, která však byla v 19. stol. přebudována v anglickém stylu.

Kompozice barokní je patrná z 1. vojenského mapování z let 1780-1783. Základním znakem je výrazná osovost. Původně měl park podobu osmiramenné diagonální hvězdice, v jejímž středu stál objekt - nejspíše letohrádek. Převládají zde dvě hlavní osy.

Centrální osa skýtá pohled od zámku, který je jejím uzávěrem, přes volnou kompozici soch až na iluzivní brány. Tato osa byla pomyslně prodloužena o umělou zříceninu hradu Neuhaus (také zvanou Lusthaus) na protějším kopci za iluzivními branami, též patrné z 1. vojenského mapování.

Vedlejší osa vede od vstupní brány kolem letohrádku. Obě osy byly znázorněny stěnami ze stříhaných habrů, které byly v nedávné době obnoveny a stříhanou habrovo - lipovou alejí vedle letohrádku. Ostatní vedlejší osy už v dnešní době k vidění nejsou.

Na základě barokních dispozic se zámek stal uzávěrem hlavní osy a stává se tak součástí kompozice parku.

Na zámeckou zahradu je napojena užitková zahrada, v které tvoří dominantu podlouhlý palmový skleník z litinové konstrukce. Baroko bylo známé svou bezprostřední korespondencí s okolní krajinou, což je v tomto případě patrné pomocí dlouhých průhledů a to jak z hlavní osy, tak z osy vedlejší.

Další důkazy o původně barokní skladbě jsou jednotlivé prvky v parku. Na výstavbě parku se podíleli převážně italscí stavitelé, není tedy divu, že se zde objevují mnohé italské náměty. Pro italské baroko je charakteristické terasovité rozložení vodních elementů. Na vrchu zalesněného kopce se nacházely obrovské nádrže s vodou, které měly za úkol zásobovat velkolepý vodní systém. S vrchu se svažovaly kaskády, které byly zakončeny plastikami vodních příšer. Odtud voda odtékala do kašen. Pozůstatkem baroka je také sochařská výzdoba Matyáše Bernarda Brauna (již zmiňovaná na stránce 9-10), poukazující se stříhanými zimostřázy v Jelení zahradě i jinde na kompozici doplněnou o francouzské prvky.

V současnosti jsou ale barokní pozůstatky minimálně patrné, převažuje kompozice přírodně krajinářské parku, konstruována koncem 19. století. Při této příležitosti byly odstraněny kaskády ze zalesněného vrchu západně od letohrádku a sám letohrádek i theatron byly přestavěny do dnešní podoby (romantizující styl), co se týče architektonické stránky, ale nyní už jsou ve značně zdevastovaném stavu.

Za zámek se nacházel parter, ozdobený kašnou a květinovou broderií, což je patrné z fotografií (pořízené anonymem) v Lorenzově kronice z let 1945 – 65 (Pechová, 2004).

Park byl sestaven v souladu s většinou kompozičních principů přírodně krajinářského parku, které popisují ve svém díle Mareček a kol. (1975) a Wagner (1989).

Bod zvláštního zájmu - bod, v němž se při optickém pozorování obrazu sbíhá větší počet linií (Mareček a kol., 1975).

Bod zvláštního zájmu lze nalézt v několika případech: stříhané stěny habrů tvoří linii sbíhající se do písmena V k iluzivním branám, stejně jako lem lesa z jedné strany a alej stříhaných habrů a lip ze strany druhé k letohrádku, či sloup na konci průhledu této aleje.

Linie - Osové linie jsou čáry, které vedou středem daného útvaru. Informují o poloze tělesa v prostoru. **Obrysovými** liniemi lze nazvat čáry, které na rozdíl od osových vymezují velikost a tvar daného útvaru v prostoru. Sdružováním stejných nebo podobných tvarů se vytváří harmonická kompozice, kdežto spojováním odlišných tvarů vzniká kontrast (Mareček a kol., 1975).

Linie obrysové se objevují v obrysech jednotlivých stromů či keřů příslušného kultivaru. Např. pravidelně stříhané buxusy před zámek nebo charakteristická pravidelnost koruny cypřišků před letohrádkem, zámek a ve spodní části svahu pod ním.

Dominantou je nejnápadnější a dojemově nejvýznamnější prvek v kompozici (Mareček a kol., 1975).

Dominant se v zahradě nachází celá řada. Např. stavby – nejnápadnější stavbou je samozřejmě zámek, poté letohrádek či iluzivní brány. Za dominantu může být považována též socha hraběte Šporka nacházející se na travnaté pláni před theatronem nebo sám theatron. Také soliterně rostoucí stromy tvoří dominantu: nejnápadnější je *Pinus nigra* var. 'Caramaniana', *Lyriodendron tulipifera*, či skupinka *Tilia platyphyllos* před zámek, tak jako četné zástupce *Quercus robur* 'Fastigiata' před theatronem nebo svým zvláštním zbarvením neobvyklý *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea' a *Acer platanoides* 'Leopoldii'.

Opakování je nejjednodušší podobou řádu. Opakovaným prvkem v kompozici může být například barva, tvar, stín, stejné druhy rostlin a kamene, velký souvislý trávník, volná plocha vodní hladiny (Mareček a kol., 1975). Jak píše Wagner (1989), již druhý opakovaný předmět vzbudí pozornost a při třetím již vzniká pocit řádu, neboť očekáváme pokračování.

Kompozice parku je sjednocená pomocí opakování prvků, jako jsou např. stejné druhy stromů – časté *Fagus sylvatica*, *Quercus robur* 'Fastigiata', *Fraxinus excelsior*, *Acer platanoides* a

pseudoplatanus, zástupci rodu *Tilia*; opakovaně použitá sochařská díla M. B. Brauna provázející návštěvníka celým parkem; vodní fontány; rozlehlá plocha trávníků.

Rovnováha - jejím použitím vzniká kompozice tak, že se vyvažuje zájmová hodnota obrazu, po obou stranách osy pozorování. Pravá i levá strana obrazu musí v divákovi vzbuzovat stejný zájem. Nejjednodušší je takzvaná zřejmá rovnováha čili zrcadlový obraz (Mareček a kol., 1975).

Park je vyvážený pomocí cest, které procházejí skrz travnaté planiny. Aleje tvořené stříhanými stromy se dají považovat za rovnováhu zřejmou, stejně tak i mohutné stromy, pod kterými musí člověk projít při vstupu do zahrady, plní funkci zřejmé rovnováhy.

Iluze - základním principem výtvarného řešení zahradního prostoru je vždy pravdivost, tj. reálné a skutečné znázornění přírody, přesto se kompozice v mnoha případech neobejde bez vytváření iluzí a klamných představ. Iluzivní brány, přes které vede hlavní osa na vzdálený vrch s umělou zříceninou, otevírají možnost volného průhledu do okolní krajiny a symbolizují splynutí s ní. Tvoří tak iluzi vchodu do volné přírody. Byly postaveny již za baroka, ale zřejmě se shodovaly i představami přírodně krajinářského parku a byly proto ponechány.

Harmonickým se nazývá obraz, v němž nejsou příliš znatelné změny a odchylky od celkového uspořádání kompozice. Takového obrazu lze dosáhnout sestavením podobných prvků - **harmonická sestava**.

Kontrast je náhlé odchýlení od celkového uspořádání obrazu, popř. od forem nebo barev, které v obraze převládají (Mareček a kol., 1975).

Na první pohled působí harmonicky linie stromů vybíhající od hlavní brány tvořící jemný oblouk až k iluzivním branám. Jako harmonické se dá také považovat též zbarvení listů na podzim u jednotlivých skupinek listnatých stromů a jemné šumění jejich listů. Naopak kontrastním dojmem působí použití listnatých a jehličnatých druhů stromů vedle sebe, jak je tomu např. na stráni vedle letohrádku, různé zbarvení listů u kultivarů.

Světlo a stín - přírodní prvky v zahradním prostředí působí z hlediska intenzity světelné výraznosti různě. Nejsvětlejší prvek představuje vždy obloha, po ní následuje vodní hladina. Poněkud tmavší než předešlé dva prvky jsou trávníky, potom opadavé listnáče. Nejtmaším prvkem jsou jehličnany, mezi nimiž nejtemnější zelený odstín vytváří tis. Modelace prostoru je velmi významnou estetickou funkcí světla a stínu (Mareček a kol., 1975).

Hra světla a stínu je viditelná nejvíce při letním slunci, kdy se listy otáčejí vlivem větru a mění tak celkový dojem prostoru. Stejně tak obloha zrcadlí se v kašně či bazénku. Nejtmaším místem zahrady je theatron, téměř celý porostlý *Hedera helix*, který zastiňují mohutné stromy *Fagus sylvatica*. Dojem je umocněn tmavým čedičovým kamenem, ze

kterého se theatron skládá. Nejsvětlejším místem je naopak otevřená část před zámekem, tvořená pouze nízkými keři, kašnou a sochami.

Izolace - vymezení kompozice její izolací v prostoru spočívá v tom, že uvažovaná kompozice je v prostoru zasazena zcela samostatně, takže je na první pohled zřejmé, odkud až kam sahá (Mareček a kol., 1975)

Pohledové vymezení – izolace v prostoru – je také častým motivem zahrady. Ať je to izolace jednotlivých skupin stromů či keřů, solitér nebo izolace sochařských děl od ostatních prvků trávníkem.

Dynamičnost kompozice umocňuje také změna intenzity světla, střídání dne a noci, a tím i efekt stínů, jejich délku a posun podle úhlu slunce nebo měsíce – prvky **dočasné**. V sadovnické a zvláště krajinářské kompozice doplňuje tuto dynamičnost přítomnost ptactva, zvěře, ale i hmyzu a v neposlední řadě i přítomnost lidí – prvky **přechodné**. Mezi prvky přechodné patří dále mraky, které plují po obloze a v určitém okamžiku vytvářejí s krajinou kompozicí dokonalý soulad (Wagner, 1989).

Co se týče přechodných prvků, nejzajímavějším jsou ovce spásající po část roku louky v odlehlejších částech parku. Ty však nebyly plánovaným prvkem v 19.stol, ale začlenily se do celkové kompozice až nedávno, pro zjednodušení udržování trávníku.

Gradace - jednou z velmi důležitých forem sjednocování dílčích částí v jeden souvislý útvar je tzv. stupňování dojmů, čili dojmová gradace. Kompozice takto uspořádaná má kromě krásných a působivých detailů navíc ještě svou celkovou dynamiku, tedy jistý začátek, vyvrcholení a závěr (Mareček a kol., 1975).

Celá kompozice parku je zakončena dojmovou gradací, přičemž návštěvník projde pod statnými stromy u brány parku, dále pokračuje podle libosti po jednotlivých prvcích (iluzivní brány, theatron, letohrádek, kašny) až dojde k největší dominantě parku – zámku.³

Díky této anglické přestavbě je dnešní kompozice dosti volná, ale o to více zajímavá a zachovává si divoký ráz přírody.

---

³ Kompoziční rozbor parku byl sepsán na základě vlastního pozorování po předchozím prostudování literatury zabývající se touto problematikou.

I. vojenské mapování z let 1764-1768 a 1780-1783

také dostupné z :

http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=1&map_root=1vm&map_region=ce&map_list=c086

II. vojenské mapování z let 1836-1852

také dostupné z:

http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=1&map_root=2vm&map_region=ce&map_list=W_7_V

III. vojenské mapování z let: 1877-1880

také dostupné z:

http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=1&map_root=3vm&map_region=25&map_list=3950_2

Červenou barvou je vyznačena osa hlavní, vedoucí od zámku až na uměle vytvořenou zříceninu Neuhaus (Lusthaus), vedlejší osa, začínající u vstupní brány a končící v zadní části parku, je vyznačena zeleně.

4.2 Metodika

4.2.1 Použitá metodika inventarizace:

Inventarizace byla provedena na základě již existujícího Dendrologického průzkumu a inventarizace dřevinných vegetačních prvků zámeckého parku Valeč, jejichž autorem je Ing. Jiří Šindelář a spoluautorkou Ing. Naděžda Sochorová, z roku 2007.

4.2.1.1 Zaměření:

Jednotlivé inventarizované dřeviny byly zakresleny do pracovního plánu podle výše zmiňované inventarizace a podle vlastního měření mechanickým měřícím kolečkem podle bodů, jejichž přesná poloha byla již známa (budovy, kašny).

4.2.1.2 Druhové určení:

Druh inventarizované dřeviny, popř. její kultivar byl určen na základě předchozí inventarizace, spolu s údaji z Dendrologického zpracování Zámeckého parku Valeč od autorů RNDr. Luděk Faustus a Sylva Faustusová z roku 1963 a pomocí vlastních vědomostí získaných z předešlého studia.

4.2.1.3 Identifikace:

Každému stromu bylo přiřazeno:

- číslo arabskou číslicí
- latinský název
- český název

4.2.1.4 Dendrometrické veličiny:

Obvod kmene: Byl měřen pásmem ve výšce 130 cm. Pokud nebylo možno měřit v této výšce, bylo měřeno v nejbližší možné výšce a toto bylo zaznamenáno do tabulky.

Výška stromu: Byla měřena na základě metody, kdy jeden člověk stojí pod stromem a drží u kmene stromu dřevěný metr a druhý pořídí fotografii. Doma pak byla změřena velikost metru a výšku stromu na snímku a poté byla vypočítána reálná výška dřeviny. Kde nebyla možnost

pořízení fotografie (z důvodu nahuštění porostu), byla výška stromu změřena přímo na místě odhadem nebo srovnáním s jinými body, u kterých je výška již známá (budovy).

Průmět koruny: Byl měřen kolmým průmětem koruny na zem ve dvou na sebe kolmých rovinách, které byly zprůměrovány. Délka rovin byla měřena pomocí mechanického měřicího kolečka s přesností na 1m.

Stáří stromů: Měřeno odhadem, popřípadě na základě prostudování literatury a starších fotografií nebo spočítáním přeslenů u jehličnatých dřevin či spočítáním letokruhů u pařezů. Následovalo zařazení do věkové skupiny.

Sadovnická hodnota: podle Machovce (1982)

5 bodů - I. klasifikační třída

4 body - II. klasifikační třída

3 body - III. klasifikační třída

2 body - IV. klasifikační třída

1 bod - V. klasifikační třída

Do tabulek byla zaznamenána **klasifikační třída**.

Vitalita

1 – 5, kdy 1 – velmi vysoká, 2 – vysoká, 3 – střední, 4 – nízká, 5 – velmi nízká.

Zdravotní stav

1 - 5, kdy 1 – výborný, 2 – velmi dobrý, 3 – dobrý, 4 – špatný, 5 – velmi špatný.

Sadovnická hodnota, vitalita a zdravotní stav jsou popsány v kapitole Inventarizace na stránkách 25 – 29.

4.2.1.5 Zaznamenání údajů:

Poloha dřevin a jejich číslo bylo zaznamenáno do pracovní mapy. Naměřené hodnoty byly zapsány do tabulek (pod příslušné číslo) společně s latinským a českým názvem, popř. byla doplněna poznámka. Po dokončení měření byl pracovní pláněk přepracován v počítačovém programu AutoCad 2008 do odpovídající podoby.

Porosty jsou označené velkými tiskacími písmeny, skupiny keřů malým tiskacím písmenem, solitérní keře s indexem K a tvarované stěny TS.

U keřů byly měřeny pouze výška, šířka a sadovnická hodnota, před inventarizačním číslem je index K.

Porosty byly zaznamenány zvlášť do tabulky, jednotlivé zastoupení druhů bylo zapsáno pomocí procent. Naměřené hodnoty byly zprůměrovány.

4.2.1.6 Znázornění na plánu:

5 bodů - I. klasifikační třída: **zelená**

4 body - II. klasifikační třída: **modrá**

3 body - III. klasifikační třída: **hnědá**

2 body - IV. klasifikační třída: **žlutá**

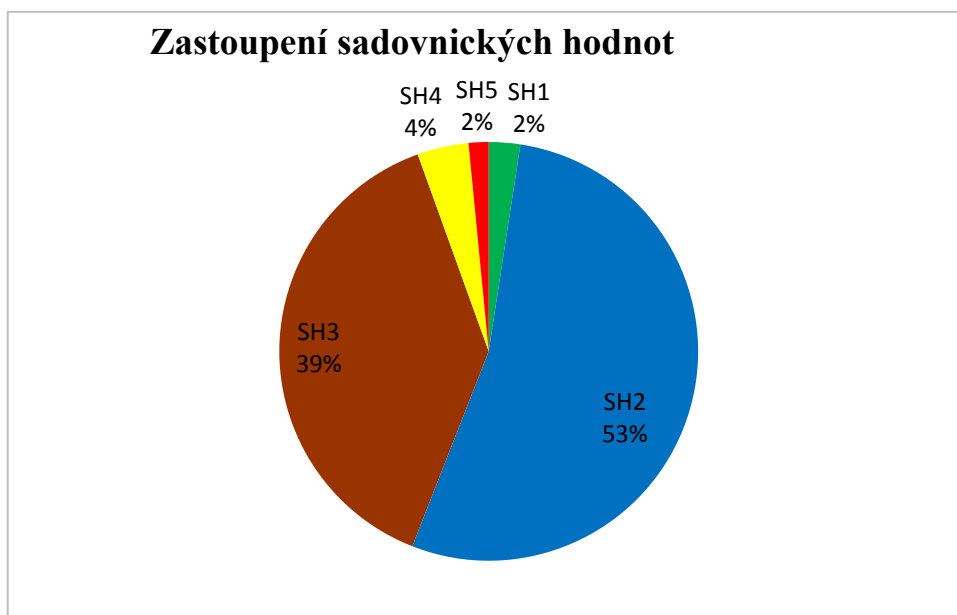
1 bod - V. klasifikační třída: **červená**

5.0 Výsledky

Na základě provedené inventarizace bylo zjištěno zastoupení jednotlivých dřevin v parku, jejich stav a věková skladba. Grafy byly vytvořeny pomocí inventarizačních tabulek.

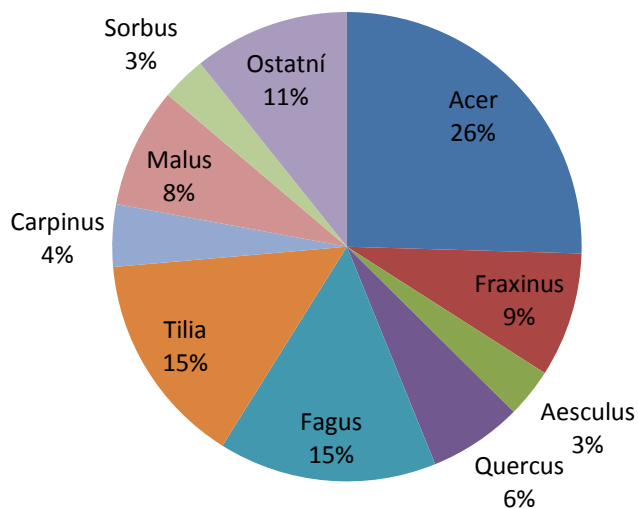

Park se skládá z valné většiny (74%) z listnatých dřevin, následují jehličnaté dřeviny (17%). Jen 9% je zastoupeno keři a keřovými porosty.

Ze sadovnického hlediska převažují dřeviny 2. a 3. klasifikační třídy, následované klasifikační třídou 4. Dřeviny nejhodnotnější (1. klasifikační třída) a dřeviny nevyhovující (5. klasifikační třída) se v parku vyskytují jen zřídka.

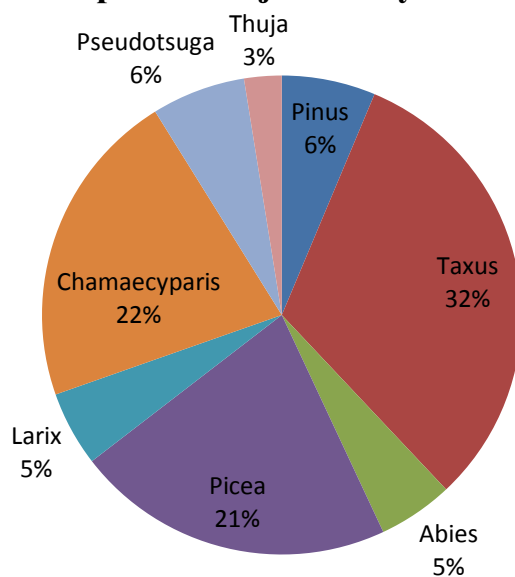
Zastoupení rodů listnatých stromů

Graf nezahrnuje souvislé porosty, stříhané stěny a keře.

V parku je největší zastoupení rodu *Acer*, následují rody *Fagus* a *Tilia*.

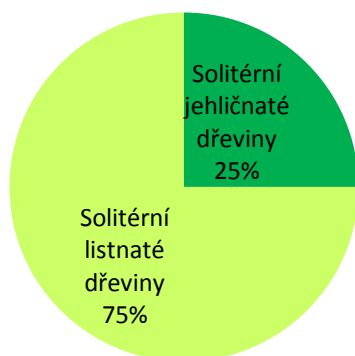
Zastoupení rodů jehličnatých stromů

Graf nezahrnuje souvislé porosty a keře.

Z jehličnatých dřevin převažuje rod *Taxus*, *Chamaecyparis* a *Picea*. Nejmenší podíl mají rody *Abies* a *Thuja*.

Podíl solitérních dřevin

Solitérní stromy v parku jsou většinou listnatého charakteru, jehličnaté solitéry tvoří jen jednu čtvrtinu.

Alej vedle letohrádku náleží ze sadovnického hlediska do 4. klasifikační třídy, tedy dřeviny podprůměrné a řada stromů je značně přestárlá.

Stříhané stěny habrů ST2 a ST3 byly nedávno obnovené a nachází se tak ve velmi dobrém stavu.

6.0 Diskuse

Z výsledků je patrné, že se park z největší částí skládá z dřevin listnatého charakteru. Nejvíce je zastoupen rod *Acer*, *Tilia* a *Fagus*. Následuje rod *Malus*, který se ovšem nachází téměř výhradně v bývalém zahradnictví. Z jehličnatých dřevin převažuje rod *Taxus*, *Picea* a *Chamaecyparis*.

Z hlediska sadovnického jsou dřeviny nacházející se v parku celkově v dobrém stavu. Nejvíce se vyskytují dřeviny se sadovnickou hodnotou II. klasifikační třídy a III. klasifikační třídy, následuje klasifikační třída IV., I. a V. Dřevin v klasifikační třídě I., - tedy dřevin nejhodnotnějších, je poměrně málo (2%), ale stejně tak málo (2%) je dřevin z klasifikační třídy V. – tedy nevyhovujících. Tento fakt je nejspíše podmíněn tím, že se v parku vyskytuje velké množství starých až přestárlých jedinců, ty, u kterých by hrozilo nebezpečí pádu větví nebo části koruny na návštěvníky či budovy, byly odstraněny. Nově záměrně vysazovaní jedinci se v parku téměř nevyskytují. To se od roku 2004 nezměnilo, soudě na základě dendrologického potenciálu dřevin, který ve své práci popsala Pechová (2004).

Převaha sadovnické hodnoty v klasifikačních tříd II a III vypovídá o zlepšení celkového stavu parku po arboristických zásazích z roku 2009, kdy došlo k pěstebním opatřením, a především vzhledem k roku 2004, kdy popsala Pechová (2004) situaci dřevin v parku jako havarijní.

Velká část parku je v dobrém stavu, dřeviny jsou ošetřované, kotvené, dutiny, u kterých by hrozilo zatékání vody a případný vstup pro houbové choroby, zakryté. Nejhorší částí co se týče druhové skladby i ošetření je bývalé zahradnictví. Dřeviny jsou zde mnohdy přestárlé a kompozice je nejednotná, rozpadá se.

Stejně tak dřeviny na terasách kolem zámku se neudržují, zimostrázy (dříve tvarované do kulovitých tvarů) kolem bývalé kašny se nestříhají.

V havarijním stavu je též tvarovaná alej vedle letohrádku. Sadovnická hodnota dřevin se zde pohybuje kolem SH4, místy SH5. Zde by bylo třeba v nejbližší době radikálně zasáhnout a nahradit stávající porost novým.

Ve srovnání s předchozími dendrologickými průzkumy z let 2004 a 2007 se druhová skladba dřevin nikterak nezměnila, avšak z Dendrologického zpracování zámeckého parku Valeč (1963), od autorů L. Faustus a S. Faustusová, je možno se dočíst, že v roce 1963 byla druhová skladba početnější a rozmanitější než dnes. Stejně tak Valtr a kol. (1995) uvádějí větší výčet druhů. Např. uvádějí Faustus a Faustusová (1963) značné množství solitér jehličnanů – asi

50 %, což v současné době pravdě neodpovídá, neboť je nyní soliterních jehličnanů pouze 25 % oproti listnatým. Dále zmiňují Faustus a Faustusová (1963) ve své práci mohutnou skupinu *Cotinus coggygria*, z které zbyl pouze jeden exemplář.

Jak Pechová (2004), tak Šindelář a Sochorová (2007) se shodují na vysokém podílu dřevin s kladnou historickou hodnotou. Tento fakt je stále aktuální.

Zámecký park Valeč je významnou barokní památkou a je důležité, aby se i nadále pokračovalo v záchraně tohoto areálu, a to především další údržbou vegetačních prvků a vysazováním nových jedinců, kteří zaručí jeho zachování pro následující generace.

7.0 Závěr

Bakalářská práce splnila tyto úkoly:

- shrnutí historického vývoje zámecké zahrady a zámku Valeč
- současný stav zámeckého parku Valeč
- kompoziční rozbor zámeckého parku Valeč
- inventarizace a dendrologický průzkum zámeckého parku Valeč

Byl shrnut historický vývoj zámeckého areálu až do současného stavu, přičemž bylo čerpáno z různých literárních zdrojů, které byly řádně ocitovány.

Byla provedena inventarizace stávajících dřevin, ve které bylo zinventarizováno 448 jednotlivě hodnocených dřevin, 1 porost, 10 keřových skupin, 3 tvarované stěny.

Na základě historického vývoje a dendrologického průzkumu byl sestaven kompoziční rozbor, po předchozím prostudování literatury zabývající se touto problematikou.

Tato bakalářská práce může pomoci při zjištění současného stavu parku a to jak z hlediska vegetačního, tak z hlediska hospodářského, co se týče potřeb pro další obnovu areálu.

8.0 Seznam literatury

Dokoupil, Z., Neumann, P., Riedl, D., Veselý, I. 1957. Historické zahrady v Čechách a na Moravě, Nakladatelství Československých výtvarných umělců, Praha, s., ISBN: neuvedeno.

Faustus, L., Faustusová, S. 1963. Dendrologické zpracování zámeckého parku Valeč, 34 s., ISBN: neuvedeno.

Jellicoe, G., Jellicoe, S. 1995. The landscape of man: shaping the environment from prehistory to the present day, Thames and Hudson, 408 p., ISBN: 978-0-500-27819-2.

Kocourek, J., Gross, J., 2003. Západní Čechy obrazový vlastivědný průvodce, Freyata and Bernt, Praha, 344 s., ISBN: 80-7316-130-3.

Kolařík, J., a kol. 2005. Péče o dřeviny rostoucí mimo les II., Základní organizace Českého svazu ochránců přírody, Vlašim, 720 s., ISBN: 80-86327-44-2

Kuča, K. 2009. Hrady, zámky a další památky, Národní památkový ústav, Praha, 440 s., ISBN: 978-80-87104-44-6.

Lehmann, I., Rohde, M. 2006 Alleen in Deutschland, Edition Leipzig, 247 s., ISBN – 3-361-00613-9.

Machovec, J. 1982. Sadovnická dendrologie. Státní pedagogické nakladatelství. Praha. 246 s., ISBN: neuvedeno

Mareček, J. 1992. Zahrada, Noris, Praha, ISBN 80-900908-1-8.

Mareček a kol. 1975 Zahrada a její uspořádání, Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 287 s., ISBN: neuvedeno.

Novosadová, D. 1975 Zámek Valeč - dějiny objektu, Státní ústav pro rekonstrukce památkových měst a objektů v Praze, 18 s., ISBN – neuvedeno.

Otruba, I., Ptáček, J., Čvorc, L. 2007 101 našich nejkrásnějších zahrad a parků, nakladatelství Pavel Dobrovský – BETA, Praha, 207 s., ISBN: 978-80-7306-320-7.

Pacáková-Hošťálková, B., Petrů, J., Riedl, D., Svoboda, M., A. 1999. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Libri, Praha, 521 s., ISBN: 80-85983-55-9.

Pechová, J. 2004 Zámecký areál se zahradou na Valči, Barokní podoba a návaznost na okolní krajinu, doktorská disertační práce, Lesnická fakulta Brno, 150 s., ISBN: neuvedeno.

Pejchal, M. 2008. Arboristika I. pro celoživotní vzdělávání v arboristice, Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola v Mělníku, 166 s., ISBN: neuvedeno.

Preiss, P. 1981 Boje s dvouhlavou saní, Nakladatelství Vyšehrad, Praha, 291 s., ISBN: neuvedeno.

Supuka, J., Feriancová, L., Baruszová, M., Bihuňová, M., Čitáry, I., Dobrucka, A., Finka, M., Flóriš, R., Gažová, D., Halajová, D., Hřebíková, D., Kubišta, R., Kuczman, G., Laurová, S., Moravčík, L., Oboňová, M., Rózová, Z., Štěpánková, R., Štrba, B., Tomaško, I. 2008. Vegetačné štruktúry v sídlach. SPU. Nitra. 499 s. ISBN: 9788055200675.

Škrábek, J. 2006 Včerejší strach – jaké to bylo mezi Čechy a Němci?, 3. rozšířené vydání, Vyšehrad, Ekon Jihlava, 416 s., ISBN: 80–7021– 838 –X.

Valtr, P. a kolektiv 1995. Krajinná památková zona Valečsko (urbanisticko-krajinářská studie), Památkový ústav v Plzni, 64 s., ISBN: neuvedeno.

Wagner, B. 1981 Základy sadovnické a krajinářské kompozice I. historický vývoj, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 257s., ISBN – neuvedeno.

Wagner, B. 1989. Sadovnická tvorba I. Státní zemědělské nakladatelství. Praha. 336 s., ISBN: neuvedeno.

Internetové zdroje:

Anonym, Oceňování dřevin: Inventarizace a klasifikace zeleně – profesní příprava a uplatnění v praxi, Jaroslav Machovec [online]. revize - neuvedena. [cit. 2011-12-3]. Dostupné z: < http://www.zahrada-park-krajina.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=111:inventarizace-a-klasifikace-zelen-profesni-piprava-a-uplatnni-v-praxi-jaroslav-machovec&catid=55:novinky&Itemid=114>

Anonym, „Záchrana vegetačních prvků v parku zámku Valeč“ [online].revize:30.3.2012. [cit. 2.4.2012]. Dostupné z: <http://www.zamek-valec.cz/obnova-arealu/vegetacni-prvky/>

Anonym, „Statické zajištění vstupů do pivovarských sklepů“ [online].revize: 30.3.2012. [cit. 2.4.2012]. Dostupné z: <http://www.zamek-valec.cz/obnova-arealu/pivovarske-sklepy/>

Literatura použitá k určování dřevin

Hieke K. 1978 Praktická dendrologie I., Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 533 s., ISBN: neuvedeno.

Hieke K. 1978 Praktická dendrologie II., Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 589 s., ISBN: neuvedeno.

Koblížek J. 2006. Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků, druhé rozšířené vydání, SURSUM, Tišnov, 551 s., ISBN: 80-7323-117-4.

Překlad cizojazyčné literatury – autor 2012.

Mapky ČR a Karlovarského kraje použité na v oddílu Přírodní poměry byly vytvořeny autorem v počítačovém programu GIS (rok vytvoření 2011).

9.0 Přílohy

Seznam příloh:

9.1 Fotodokumentace

9.2 Inventarizační tabulky

9.3 Plány – inventarizační, situační

9.1 Fotodokumentace

Obrázek 1

Obrázek 2

II

Obrázek 3

Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

III

Obrázek 7

Obrázek 8

Obrázek 9

Obrázek 10

IV

Obrázek 11

Obrázek 12

Obrázek 13

Obrázek 14

Obrázek 15

Obrázek 16

Obrázek 17

Obrázek 18

Obrázek 19

Obrázek 20

Obrázek 21

Obrázek 22

Obrázek 23

Obrázek 25

Obrázek 24

VIII

Obrázek 26

Obrázek 28

Obrázek 27

Obrázek 29

Obrázek 30

Obrázek 31

Obrázek 32

Obrázek 33

Obrázek 34

X

Obrázek 35

Obrázek 36

Obrázek 37

Obrázek 39

Obrázek 38

9.2.1 Seznam obrázků:

1. Zámek Valeč - akvarel, (Vinzenz Thurn 1893, ÚDUČSAV Praha).
2. Pohled na Jelení zahradu, (foto: autor, 2011).
3. Pohled na Jelení zahradu na počátku 20. stol. (foto: anonym, in Lorenz 1945 – 1965).
4. Západní pohled na zámek (foto: anonym, rok neznámí, 1970 – 1975).
5. Vyhořelý zámek (foto: anonym, po roce 1976).
6. Jižní pohled na zámecké zahradnictví se skleníkem (foto: anonym, 1986).
7. Jižní pohled na zámecké zahradnictví se skleníkem (foto: autor, 2012).
8. Východní pohled na zámek na počátku 20. stol (foto: anonym, in Lorenz 1945 – 1965).
9. Západní pohled na horní terasu zámku na počátku 20. stol (foto: anonym, in Lorenz 1945 – 1965).
10. Opravený kostel Nejsvětější trojice, severozápadní pohled (foto: autor, 2012).
11. Pohled od vstupní brány (foto: autor, 2011).
12. Jihozápadní pohled na stěny stříhaných habrů lemujících hlavní osu k iluzivním branám (foto: autor, 2011).
13. Linie stromů vybíhající od vstupní brány parku (foto: autor, 2011).
14. Pohled od zámku na parter (foto: autor, 2011).
15. Západní pohled na parter a zámek (foto: autor, 2011).
16. Sochy z dílny M. B. Brauna před zámekem (foto: autor, 2011).
17. Sochy z dílny M. B. Brauna rozestavěné kolem kašny před zámekem (foto: autor, 2011).
18. Mohutná borovice černá (*Pinus nigra* 'Caramaniana'), rostoucí na prostranství před zámekem (foto: autor, 2012).
19. Pohled z okna zámku na terasu kde bývala kašna (foto: autor, 2011).

20. Výhled z okna zámku na okolní krajinu směrem na Prahu (foto: autor 2011).
21. *Platanus acerifolia*, jedna ze solitér rostoucích u aleje vedle letohrádku (foto: autor, 2011).
22. *Platanus acerifolia* (foto: anonym, 1979).
23. Zakrytá dutina terminálu u *Corylus colurna* (foto: autor, 2012).
24. Pohled z parteru na pláň se solitéry (foto: autor, 2011).
25. *Quercus robur* 'Fastigiata' před zámkem (foto: autor, 2011).
26. *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea' (jasan ztepilý), solitéra na podzim výrazně žlutě barvící (foto: autor, 2011).
27. *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea', za ním letohrádek a alej (foto: autor, 2011).
28. *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea', za ním letohrádek a alej (foto: autor, 2011).
29. Severní pohled na alej vedle letohrádku (foto: autor, 2011).
30. Plastika Spartaka před alejí vedle letohrádku (foto: autor, 2012).
31. Alej vedle letohrádku, jižní pohled (foto: autor 2012).
32. Letohrádek, pohled severní (foto: anonym, 2012).
33. Cesta vedoucí kolem letohrádku skrz čtyřřadou alej (foto: autor, 2011).
34. Letohrádek (foto: anonym, 1979).
35. Detail dřevěného vstupního portálu letohrádku (foto: autor, 2012).
36. Palmový skleník s kopulí (foto: autor, 2012).
37. Theatron porostlý *Hedera helix*, před ním rostou čtyři buky - *Fagus sylvatica* (foto: autor, 2011).
38. Záběr na hermovku zasazenou do theatronu (foto: autor, 2011).
39. Původní rozestavění soch na terasách zámku (foto: anonym, rok neznámý).

9.2 Inventarizační tabulky

Identifikační číslo	Latinský název	Český název	Obvod kmene (m) - 130 cm od země	Výška stromu (m)	Průmět koruny (m)	Zdravotní stav	Vitalita	Sadovnická hodnota (klasifikační třída)	Věková kategorie	Poznámky	Typy inventarizovaných jednotek (S, SS, N, K)
1	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	1,1	7	7	2	2	2	20 - 40	vychýlené těžiště	S
2	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,13x4	7	5	2	2	2	0 - 20	čtyřkmen	SS
3	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,30x2	7	5	3	3	2	0 - 20	dvoukmen	SS
4	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,22x5	8	4	2	1	2	0 - 20	pětikmen	SS
5	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,32	6	4	3	2	2	0 - 20		SS
6	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,8	8	6	3	2	2	0 - 20		SS
7	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,67	8	5	2	2	2	0 - 20		SS
8	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,18	5	3	2	2	2	0 - 20		SS
9	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,12	4	2	2	2	2	0 - 20		SS
10	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,13	5	3	3	4	2	0 - 20		SS
11	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí	0,20 x 2	6	4	2	3	2	0 - 20	dvoukmen	SS

12	<i>Malus baccata</i>	jabloň bobulovitá	0,22	3	3	2	3	2	0 - 20		SS
13	<i>Malus baccata</i>	jabloň bobulovitá	0,18	2	2,5	2	3	2	0 - 20		SS
14	<i>Malus baccata</i>	jabloň bobulovitá	0,45	4	3,3	3	3	2	0 - 20		SS
15	<i>Malus baccata</i>	jabloň bobulovitá	0,2	3,5	3,8	2	3	2	0 - 20		SS
16	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,78	20	16	2	3	3	40 - 60		SS
17	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,2	17	12	3	3	3	40 - 60		SS
18	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,87	15	14	2	2	3	40 - 60		SS
19	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	0,89	16	10	2	2	3	40 - 60		SS
20	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	0,87	16	8	2	2	3	40 - 60		SS
21	<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský	1,75	17	16	3	2	3	40 - 60		SS
22	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,4	17	14	3	2	3	40 - 60		SS
23	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,3	16	10	4	3	4	40 - 60	vychýlené těžiště	SS
24	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	3,14	16	14	2	1	2	40 - 60		SS
25	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,57	17	16	3	4	3	40 - 60	kotvení	SS
26	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,3	16	10	3	3	3	40 - 60	jednostranná koruna	SS
27	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,44	15	10	2	3	3	40 - 60		SS

28	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,2	16	16	2	3	3	40 - 60		SS
29	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,2	12	6	2	2	3	40 - 60		SS
30	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	0,46	8	8	2	2	3	0 - 40		SS
31	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,72	17	13	2	2	3	40 - 60		SS
32	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,54	16	17	2	1	2	40 - 60		SS
33	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,02	10	7	3	3	4	40 - 60	jednostranná koruna	SS
34	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,6	17	12	2	2	3	40 - 60		SS
35	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,2	14	12	3	2	2	40 - 60		SS
36	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,27	16	10	2	3	3	40 - 60		SS
37 a	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	0,75	13	10	1	1	2	40 - 60		SS
37 b	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	0,57	13	10	1	1	3	40 - 60		SS
38	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,13	17	10	3	2	3	40 - 60		SS
39	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,3	15	6	3	2	3	40 - 60		SS
40	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,73	17,5	10	2	3	3	40 - 60	kotvení	SS
41	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,71	16	9	1	1	2	40 - 60		SS
42	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,58	16	5	2	2	3	40 - 60		SS

43	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	0,9	15	5	2	3	4	40 - 60		SS
44	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,95	17	12	2	2	3	40 - 60		SS
45	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,81	18	14	2	2	2	40 - 60		SS
46	<i>Quercus robur</i>	dub letní	2,35	15	17	2	2	2	40 - 60		SS
47	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1	14	8	2	2	2	40 - 60		SS
48	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1	14	8	2	2	2	40 - 60		SS
49	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	3,34	18	11	2	2	2	60 - 100		SS
50 a	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	1,54	16	12	2	2	2	40 - 60	průměr koruny měřen za 50a i 50b dohromady, suché větve	SS
50 b	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	1,1	15	12	2	2	2	40 - 60	jednostranná koruna	SS
51	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	0,92	14	14	2	2	2	40 - 60		SS
52 a	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,75	20	14	2	1	1	60 - 100		SS
52 b	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,75	14	14	3	3	3	60 - 100		SS
53	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,25	17	8	3	3	3	40 - 60		SS
54	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,8	17	5	3	3	3	60 - 100		SS
55	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,2	13	14	2	2	2	40 - 60		SS
56	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	2	18	12	4	2	3	40 - 60		SS

57	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,1	11	8	1	1	2	60 - 100		SS
58	<i>Quercus robur</i>	bud letní	2,43	17,5	18	2	2	2	60 - 100		SS
59	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,35	18	8	2	3	4	40 - 60	málo prostoru k růstu	SS
60	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,42	16	12	1	1	2	40 - 60	vychýlené těžiště	SS
61	<i>Quercus robur</i>	dub letní	1,9	17	10	2	2	2	40 - 60	jednostranná koruna	SS
62	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	2,4	17	8	4	3	3	40 - 60		SS
63	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,78	18	14	3	3	2	40 - 60		SS
64	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Leopoldii'	javor klen	1,72	8	12	2	2	2	40 - 60		SS
65	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	1,5	15	7	5	4	5	40 - 60	vychýlené těžiště	SS
66	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	0,89	14	8	1	2	2	40 - 60		SS
67	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,5	14	12	2	2	2	40 - 60		SS
68	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	1,94	17	11	2	2	2	40 - 60		SS
69	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,42	17	10	43	3	4	40 - 60	u paty kmene prohnílý	SS
70	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	-	4	5	1	1	1	0 - 20	keřovitý vzrůst	SS
71	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,33	18	9	3	3	3	40 - 60		SS
72	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,3	17,5	9	2	2	2	40 - 60		SS

73	<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní	1,33	15	2	3	4	5	40 - 60		SS
74	<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní	1,5	18	6	1	1	2	40 - 60		SS
75	<i>Quercus petraea</i>	dub zimní	1,6	14	10	2	2	2	40 - 60		SS
76	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,2	15	16	2	2	2	20 - 40	jednostranná koruna	SS
77	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,4	17	8	2	3	3	20 - 40	málo prostoru k růstu	SS
78	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,6	17	8	2	3	4	20 - 40		SS
79	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,85	17	11	1	1	1	20 - 40		SS
80 a	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,2	13	5	2	3	3	20 - 40		SS
80 b	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	0,94	10	5	2	3	3	20 - 40		SS
81	<i>Larix decidua</i>	modřín opadavý	1,7	23	11	2	2	3	40 - 60		SS
82	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,53	18	10	2	2	3	40 - 60	jednostranná koruna	SS
83	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,8	18	12	2	2	3	40 - 60		SS
84	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,2	12	10	4	4	4	40 - 60		SS
85	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3	14	12	2	4	4	100 a více	zlomený, na dožití	SS
86	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,2	15	14	3	2	3	60 - 100		SS
87	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	0,9	14	7	2	2	2	20 - 40	málo prostoru k růstu	SS

88	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1,25	11	8	2	2	2	20 - 40		SS
89	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,8	16	10	3	2	2	100 a více		SS
90	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	0,75	17	6	2	3	3	20 - 40		SS
91	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	0,84	12	8	2	2	2	20 - 40		SS
92	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,28	19	14	3	2	3	60 - 100	vykotlaný, nezakrytá dutina terminálu	SS
93	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,07	17	16	2	2	2	100 a více		SS
94	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	0,86	10	6	2	2	2	20 - 40		SS
95	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1	10	6	2	3	3	20 - 40		SS
96	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1,95	13	10	2	2	2	40 - 60	kotvení	S
97	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,23	15	14	2	2	3	100 a více	zakrytá dutina	S
98	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,83	18	14	4	3	4	100 a více	zasežen bleskem, vážně poškozený kmen	S
99 a	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	0,21	7	2,5	1	1	1	0 - 20		S
99 b	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	0,2	7	2,5	1	1	1	0 - 20		S
100	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	4,78	17	16	3	2	3	100 a více		S
101	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Purpurescens'	javor klen	2,13	17	14	3	3	3	60 - 100	vychýlené těžiště, proschlý	S
102	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,9	18	18	3	2	2	60 - 100		S

103	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	-	6	5	2	2	2	20 - 40	vícekmenný	S
104	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	bud letní	1,95	18	12	2	2	2	40 - 60		S
105	<i>Abies nordmanniana</i>	jedle kavkazská	2,1	22	10	2	2	2	40 - 60		S
106	<i>Quercus robur</i>	bud letní	0,95	14	12	2	3	3	20 - 40	málo prostoru k růstu	S
107	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,44	16	6	3	3	3	40 - 60	jednostranná koruna	SS
108	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,8	17	8	3	3	3	40 - 60	jednostranná koruna	SS
109	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	2,03	17	7	3	3	3	40 - 60	jednostranná koruna	SS
110	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	1,53	18	10	2	3	3	40 - 60	suché větve	S
111	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Leopoldii'	javor klen	2,52	17	20	2	3	3	40 - 60		S
112	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,6	21	20	2	2	2	60 - 100		S
113	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,42	16	8	1	2	2	40 - 60		SS
114	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,5	12	3	4	3	5	40 - 60	vychýlené těžiště, sklon 30°	SS
115	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,7	18	12	1	1	2	40 - 60		SS
116 a	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,38	14	8	3	3	3	40 - 60	vykotlaný	SS
116 b	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,35	14	7	3	3	3	40 - 60		SS
117	<i>Quercus petraea</i>	dub zimní	2,8	22	20	2	2	2	60 - 100		S

118	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,3	24	17	2	1	2	60 - 100		S
119	<i>Pinus strobus</i>	borovice vejmutovka	1,8	20	12	2	2	2	60 - 100		S
120	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,02	22	25	2	1	2	100 a více	vychýlené těžiště	S
121	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3	20	18	2	2	2	40 - 60		S
122	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	1,9	20	10	2	2	2	20 - 40		S
123	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,18	20	16	2	2	2	40 - 60		S
124	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,02	20	12	2	2	2	20 - 40		S
125 a, b, c	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	Vícekmén 1m 2x	8,6,6	5,4,4	2	2	2	20 - 40		SS
126	<i>Larix decidua</i>	modřín opadavý	3,36	25	20	2	2	2	100 a více		S
127	<i>Quercus petraea</i>	dub zimní	3,07	18	20	2	2	2	60 - 100		S
128	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Leopoldii'	javor klen	2	12	14	4	3	3	40 - 60	obvod kmene měřen ve výšce 1m	S
129	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,88	23	20	2	1	1	60 - 100		S
130	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,68	18	20	3	2	2	60 - 100		S
131	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	3,29	22	14	2	2	2	60 - 100	2 větve vytváří novou korunu	S
132	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	buk lesní	4,64	20	20	2	2	2	100 a více		S
133	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,4	20	22	2	2	2	100 a více		S

134	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	4,5	16	16	4	3	4	100 a více		S
K135	<i>Cotinus coggygria</i>	ruj vlasatá	-	6	6	-	-	3	-		K
136	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	dub letní	0,35	11	2	1	1	2	0 - 20		SS
137	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	dub letní	0,3	9	2	1	1	2	0 - 20		SS
138	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Jaspidea'	jasan ztepilý	2,55	13	16	2	2	2	60 - 100		S
139	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	Před rozvětvením 1	10	6	2	2	2	20 - 40		S
140	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,38	6	6	3	3	3	0 - 20	vychýlené těžiště	N
141	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor mléč	3,18	20	12	2	2	2	40 - 60		S
142	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	cypřišek hrachonosný	1,75	22	8	2	2	2	100 a více		S
143	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	cypřišek hrachonosný	1,85	22	8	2	2	2	100 a více		S
144	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	cypřišek hrachonosný	2,14	22	8	2	2	2	100 a více		S
145	<i>Platanus x acerifolia</i>	platan javorolistý	2,62	13	23	3	1	2	100 a více	napadení chorobou u paty kmenu	S
146	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	dub letní	3,68	15	15	2	1	2	60 - 100		S
147	<i>Lyriodendron tulipifera</i>	lyrovník tulipánokvětý	2,85	17	12	4	3	3	60 - 100	puklina v kmeni, zdravotní poškození	S
148	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,24	23	21	2	2	2	100 a více		S
K149	<i>Weigela florida</i>	vajgérie květnatá	-	2	2	-	-	3	-		K

150	<i>Pinus nigra</i> 'Caramaniana'	borovice černá	4	26	24	2	2	2	100 a více	věk se odhaduje až na 250 let, kotvení	S
K151	<i>Chaenomeles japonica</i>	kdoulovec japonský	-	2	2	-	-	2	-		K
K152	<i>Chaenomeles japonica</i>	kdoulovec japonský	-	1,7	3	-	-	2	-		K
K153	<i>Deutzia scabra</i>	trojpuk drsný	-	2	2	-	-	2	-		K
K154	<i>Chaenomeles japonica</i>	kdoulovec japonský	-	1,7	3	-	-	2	-		K
K155	<i>Deutzia scabra</i>	trojpuk drsný	-	2	2	-	-	2	-		K
K156 a, b, c, d	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	5	5	-	-	2	-		K
157	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,8	13	16	3	2	3	60 - 100	proschlý terminál, jednostranná koruna	SS
158	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2	15	9	3	3	3	60 - 100	stísněný prostor k růstu	SS
159	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,15	18	15	3	2	3	60 - 100	provedeno pěstební opatření - zakrytí dutiny, ukotvení lanem	SS
160	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,8	17	14	3	2	3	60 - 100	proschlý terminál	SS
161	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3	16	15	3	2	3	60 - 100	dutina v kmeni, nahlý (60 °)	SS
162	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,14	17	15	3	2	3	60 - 100		SS
163	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,97	17	12	2	1	2	60 - 100		SS
164	<i>Pinus cembra</i>	borovice limba	1,72	12	11	2	2	2	60 - 100		S
165	<i>Corylus colurna</i>	líška turecká	2,9	10	12	3	2	2	> 100	terminál zlomený, ale zakrytý	S

166	<i>Prunus spp.</i>	třešeň	1,1	8	8	3	2	3	40 - 60	vychýlené těžiště - 60 °	S
167	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní	0,92	12	4	3	2	2	40 - 60		S
168	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Lane'	cypřišek Lawsonův	2,2	17	7	2	2	2	40 - 60		S
169	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	3,29	13	20	3	3	3	60 - 100		S
170	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,9	3	4	2	2	2	40 - 60	stříhaný, 4 jedinci	S
171	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	buk lesní	3,3	16	20	2	2	2	100 a více		S
172	<i>Pseudotsuga mensiesii</i>	douglaska tisolistá	2,2	20	10	2	2	2	60 - 100		S
173	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	1,95	17	8	2	2	3	60 - 100	suché větve	S
174	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	2	19	5	4	3	3	60 - 100	suché větve, proschlá koruna	S
175	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,7 / 0,63	6	8	3	2	2	20 - 40	dvoukmen	S
176	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,25	8	15	4	3	4	40 - 60	prochlý, krytá dutina, nahradit novým jedincem	S
177	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	0,83	12	7	2	2	2	40 - 60		S
178	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	2,34	12	12	3	3	3	40 - 60	obvod kmene měřen v 0,5 m, suché větve	S
179	<i>Ginkgo biloba</i>	jinan dvoulaločný	-	4	1,5	2	3	3	20 - 40		S
180	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,2	3	4	3	3	2	40 - 60		SS
181	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,72	13	3,5	2	1	2	40 - 60		SS

182	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Lutea'	cypřišek Lawsonův	0,7	7	3	1	1	3	20 - 40		SS
183	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Lutea'	cypřišek Lawsonův	0,53	8	3,5	1	1	3	20 - 40		SS
184	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,56	6	2	2	1	3	20 - 40		SS
185	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,57	8	3	2	1	3	20 - 40		SS
186	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,52	7	3	2	1	3	20 - 40		SS
187	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,6	7	3	2	1	3	20 - 40		SS
188	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,41	6	4	2	2	3	20 - 40		SS
189	<i>Picea abies</i> 'Viminalis'	smrk ztepilý	0,55	7	5	2	2	3	20 - 40		SS
190	<i>Picea abies</i> 'Viminalis'	smrk ztepilý	0,3	7	4,5	3	4	3	20 - 40		SS
191	<i>Picea omorika</i>	smrk omorika	0,8	10	5	2	2	2	20 - 40		SS
192	<i>Picea omorika</i>	smrk omorika	0,8	8	6	2	2	2	20 - 40	obvod kmene měřen ve výšce 1,5 m	SS
193 a,b,c,d,e,f,g	<i>Picea omorika</i>	smrk omorika	0,4	7	3	2	2	3	20 - 40	6 jedinců, hodnoty měřeny jako průměr jednoho jedince	SS
194	<i>Quercus rubra</i>	dub červený	2,05	17	18	2	1	2	60 - 100	obvod kmene měřen ve výšce 1,5 m, suché větve	S
195	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,2	15	20	2	1	2	60 - 100	suché větve	S
196	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	buk lesní	2,3	17	14	2	1	2	60 - 100	suché větve	S
197	<i>Picea abies</i> 'Barryi'	smrk ztepilý	0,52	8	4	1	1	2	0 - 20		SS

198	<i>Picea abies</i> 'Barryi'	smrk ztepilý	0,26	5	2	3	4	3	0 - 20		SS
199	<i>Picea abies</i> 'Barryi'	smrk ztepilý	0,49	7	3,5	1	2	2	0 - 20		SS
200	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3	20	18	1	1	2	60 - 100		S
201	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	-	5	7	2	1	2	40 - 60		S
202	<i>Larix kaemferi</i>	modřín japonský	0,57	8	8	1	1	2	20 - 40		S
203	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	3,5	21	12	3	2	3	60 - 100	jednostranná koruna, ale stabilní	S
204	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1,93	16	10	2	3	3	40 - 60		S
205	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,6	19	22	2	1	2	60 - 100	suché větve	S
206	<i>Pseudotsuga mensiesii</i>	douglaska tisolistá	1,9	24	8	3	3	3	60 - 100		S
207	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor	2,45	18	10	2	2	3	40 - 60		S
208	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1,93	16	14	3	1	2	40 - 60	suché větve	S
209	<i>Populus alba</i>	topol bílý	1,8	14	16	4	3	4	40 - 60		S
210	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	3	18	8	2	3	3	40 - 60		S
211	<i>Populus alba</i>	topol bílý	1,8 / 1,8	10	7	3	3	3	40 - 60		S
212	<i>Phellodendron amurense</i>	korkovník amurský	1,27	9	7	3	2	3	40 - 60		S
213	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	3	18	20	2	1	2	100 a více		S

214	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	1,8	20	7	3	2	3	60 - 100		S
215	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	2,1	21	10	3	2	3	100 a více	mírně vychýlené těžiště	S
216	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	2,1	14	7	3	2	3	60 - 100		SS
217	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,7	14	6	2	1	3	60 - 100		SS
218	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,55	12	6	2	1	2	60 - 100		SS
219	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3	15	11	2	2	2	60 - 100		S
220	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	3,1	13	12	3	2	3	60 - 100	suché větve	S
221	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	2,6	15	18	2	1	2	60 - 100		S
222	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,7	10	7	3	2	2	60 - 100	vícekmén	S
223	<i>Pseudotsuga menziesii</i> var. <i>glauca</i>	douglaska tisolistá	2,3	20	12	2	3	3	100 a více		S
224	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,7	7	6	2	2	3	20 - 40	vícekmén	S
225 a,b,c,	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,22/1,21/1,12	20	14	2	2	2	40 - 60	suché větve	SS
226	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	1,7	14	12	3	1	3	60 - 100		S
227	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	4	16	18	2	1	2	100 a více	suché větve	S
228	<i>Acer platanoides</i> 'Crimson King'	javor mléč	2	13	15	3	2	3	20 - 40		S
229 a, b, c, d, e,	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá	0,5	15	15	2	2	2	40 - 60	měřené hodnoty jsou průměr jednoho jedince. Jeden jedinec SH-4-5, ZS 5, V-3	SS

230	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,8	17	14	1	1	2	40 - 60		S
231	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	1,36	16	8	1	1	2	40 - 60		S
232	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2	15	12	2	2	2	40 - 60		S
233	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	2,2	14	13	1	1	2	40 - 60		S
234 a, b, c, d, e	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,2	16	16	2	2	2	20 - 40	měřené hodnoty jsou průměr jednoho jedince	SS
235	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	1,2	17	18	2	1	2	20 - 40		S
236	<i>Pseudotsuga menziesii</i> var. <i>Glauca</i>	douglaska sivá horská	2,45	21	10	2	2	3	100 a více		S
237	<i>Cercidiphyllum japonicum</i>	zmarličník japonský	0,9 x 5 / 0,9 X 3 / 1,27	15	18	2	1	2	40 - 60		S
238	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2	18	16	1	1	2	40 - 60		S
239	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	1,7	14	10	2	1	2	20 - 40	mírně vychýlené těžiště, ale stabilní	S
240 a,b,c	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,2	17	17	2	1	2	20 - 40	průměr kmene jednoho jedince, průměr koruny jednoho jedince	SS
241	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,9	16	9	3	2	2	20 - 40	málo prostoru k růstu	SS
242	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,9	17	10	2	1	2	20 - 40		SS
243	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,85	15	8	2	1	2	20 - 40	jednostranná koruna	SS
244	<i>Corylus avellana</i>	líška obecná	-	7	5	2	1	2	0 - 20	keřovitý vzrůst	SS
245	<i>Corylus avellana</i>	líška obecná	-	7	5	2	1	2	0 - 20	keřovitý vzrůst	SS

246	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	-	6	6	2	1	2	20 - 40	vícekmenný	SS
247	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,07	17	6	2	2	2	20 - 40		SS
248	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,33	17	9	2	1	2	20 - 40	jednostranná koruna	SS
249 a,b	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,44/1,05	16	9	2	2	2	20 - 40	průměr koruny u jednoho jedince	SS
250	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,62	16	12	2	2	2	20 - 40	jednostranná koruna	SS
251	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	2,6	16	16	3	2	3	20 - 40		SS
252	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	3,5	17	20	2	2	2	20 - 40		SS
253	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,22	17	15	2	2	2	20 - 40		SS
254	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	1,77	15	10	2	3	3	40 - 60		SS
255	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,36	10	7	3	3	3	40 - 60	značně vychýlené těžiště	SS
256	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	1,06	10	8	1	1	2	40 - 60		SS
257	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,75	15	10	2	2	2	40 - 60		SS
258	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	1,5	15	8	2	2	2	40 - 60		SS
259	<i>Larix decidua</i> 'Pendula'	modřín opadavý	0,2	1,7	1,5	2	2	2	0 - 20		S
260	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,32	25,5	12	2	2	2	100 a více	jednostranná koruna	SS
261	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,15	24	15	2	3	3	100 a více		SS

262	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	2,15	20	10	3	3	4	60 - 100		SS
263	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,5	17	10	4	3	4	60 - 100		SS
264	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	3,8	27	22	2	2	2	100 a více		SS
265	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,8	16,5	15	2	2	2	100 a více	dvoukmen	SS
266	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,2	21,5	15	2	2	2	100 a více	dvoukmen	SS
267	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	2,64	18	10	3	3	3	60 - 100		SS
268	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,92	21,5	28	2	1	1	100 a více		SS
269	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,8	18	6	3	2	2	100 a více		SS
270	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,7	22	9	2	2	2	100 a více		SS
271	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,34	19,5	6	4	4	4	100 a více		SS
272	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,2	19	12	2	2	2	100 a více		SS
273	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2	26	7	2	2	2	100 a více		SS
274	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	1,8	20	5,5	2	2	2	100 a více		SS
275	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	1,9	20	6	2	2	2	100 a více		SS
276	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,84	13	13	2	2	3	60 - 100		SS
277	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	2,04	21,5	15	2	2	3	60 - 100		SS

278	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,8	21,5	20	2	3	2	100 a více		SS
279	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,1	21,5	17	2	2	2	100 a více		SS
280	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,54	22	15	4	2	2	100 a více		SS
281	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,5	20	10	2	2	2	100 a více		SS
282	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,75	21,5	24	2	2	2	100 a více		SS
283	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,36	21,5	23	2	2	2	100 a více		SS
284	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,11	20,5	19	2	2	2	100 a více		SS
285	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	5,54	26,5	19	2	1	2	100 a více		SS
286	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,56	20	18,5	4	2	2	100 a více		SS
287	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,7	25	21,5	3	3	3	100 a více		SS
288	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	4,31	23,5	19,5	2	2	2	100 a více		SS
289	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	3,5	25	15	2	2	2	100 a více		SS
290	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,55	16	15	2	1	1	60 - 100		S
291	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	2,30	13,5	12	3	3	3	60 - 100		S
292	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,35	11	11	2	2	2	60 - 100		S
293	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	4,4	17	12	2	2	2	60 - 100	jednostranná koruna	SS

294	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,3	17	15	2	2	2	60 - 100		SS
295	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,50	15	10	3	3	3	60 - 100	jednostranná koruna	SS
296 a	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,50	10	12	3	2	3	60 - 100	vychýlené těžiště - 70 °	SS
296 b	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,60	16	8	2	3	3	60 - 100		SS
297	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	2,70	17	13	2	2	2	60 - 100		SS
298	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,66	17	12	2	2	2	60 - 100		SS
299	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	2,46	15	15	2	1	1	60 - 100		SS
K300	<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	-	5	5	-	-	3	-		K
K301	<i>Philadelphus spp.</i>	pustoryl	-	4	4	-	-	3	-		K
302	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,12	9	10	2	2	2	20 - 40	puklina v kmeni	S
303	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,45	14	8	3	2	3	20 - 40		S
304	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	0,90	11	8	2	2	2	20 - 40		SS
305	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,50	16	14	4	2	3	20 - 40	poškozená pata kmene	SS
306	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,25	16	8	2	3	2	20 - 40		SS
307	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	0,95	8	12	3	3	3	20 - 40	proschlá koruna	SS
308	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,70	12	10	2	2	2	20 - 40	jednostranná koruna	SS

309	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,20	13	9	3	3	3	20 - 40	poškozený kmen	SS
310	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,55	16	9	2	2	2	20 - 40		SS
311	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,32	15	11	3	2	2	20 - 40		SS
312	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	2,02	18	15	2	2	2	20 - 40		SS
313	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,15	10	12	4	3	4	20 - 40		SS
314	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	1,70	16	13	3	2	2	20 - 40		SS
315	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	1,10	15	7	2	4	3	20 - 40	jednostranná koruna	SS
K316	<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	-	2	2	-	-	2	-		K
317	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	2,55	15	11	5	3	5	60 - 100		SS
318	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,53	16	12	2	2	2	20 - 40		SS
K319	<i>Deutzia scabra</i>	trojpuk drsný	-	2	1,5	-	-	2	-		K
320	<i>Abies nordmanniana</i>	jedle kavkazská	1,63	22	10	3	2	2	40 - 60	proschlá koruna	SS
321	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,55/0,31	9	8	2	2	2	40 - 60	dvoukmen	SS
322	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,15	11	9	2	3	2	40 - 60		SS
323	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,82	9	9	2	3	3	40 - 60		SS
324	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,35	10	8	2	3	3	40 - 60		SS

325	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,73	8	7	2	2	2	40 - 60		SS
326	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	2,80	8	5	2	3	2	40 - 60		SS
327	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,17	10	8	3	2	3	40 - 60		SS
328	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,8/0,97/0,56/0,98	12	13	4	2	3	40 - 60	čtyřkmen, obvod měřen v 1,5 m	SS
329	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,50	10	6	2	4	3	40 - 60		SS
330	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,97	8	10	2	2	1	40 - 60	obvod kmene měřen ve výšce 0,5 m	SS
331	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	0,4/0,26/0,30/0,32	6	6	2	3	3	40 - 60	čtyřkmen	SS
332	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	1,95	17	11	3	2	2	40 - 60		S
333	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní	1,04/0,32	9	4	2	2	2	20 - 40	dvoukmen	S
K334	<i>Philadelphus spp.</i>	pustoryl	-	3	4	-	-	2	-		K
K335	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	4	4	-	-	2	-		K
K336	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	2	2	-	-	3	-		K
337	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	jasan ztepilý	2,31	12	11	3	3	3	40 - 60		S
338	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,5	10	3	3	3	3	20 - 40		SS
339	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,5	10	4	3	3	3	40 - 60		SS
K340	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	4	3	-	-	3	-		K

341	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	1,4	9	3	2	2	2	40 - 60		SS
K342	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	3	3	-	-	2	-		K
343	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	cypřišek hrachonosný	1,1	14	3	3	4	3	20 - 40		S
344	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	cypřišek hrachonosný	1,2	15	3	3	4	3	20 - 40		S
345	<i>Acer psedoplatanus</i> 'Leopoldii'	javor klen	1,7	13	5	3	2	2	20 - 40		S
346	<i>Laburnum alpinum</i>	štědřenec alpský	-	7	6	3	3	3	0 - 20		SS
347	<i>Laburnum alpinum</i>	štědřenec alpský	-	7	6	3	3	3	0 - 20		SS
348	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,3	16	15	2	2	2	40 - 60		S
349	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	2,4	15	14	2	2	2	40 - 60		S
350	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	3,5	16	12	2	2	2	40 - 60	obvod kmene měřen ve výšce 0,5 m, kotvený	S
351	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	dub letní	1,5	12	5	2	2	2	20 - 40		S
352	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní	0,5	7	2	2	2	2	20 - 40		S
353	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní	0,4	7	2	2	3	2	20 - 40		S
354	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	-	5	6	4	3	4	40 - 60		S
355	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,5	7	2	2	2	2	20 - 40		S
356	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův	0,6	10	3	2	2	2	20 - 40		S

357	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	2,2	18	13	2	2	2	40 - 60		SS
358	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	1,3	18	11	2	2	2	40 - 60		SS
359	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,9	19	15	4	2	4	40 - 60		SS
360	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	3,67	18	16	3	2	3	40 - 60	část koruny zlomená	SS
361	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,42	17	14	2	2	2	40 - 60		SS
362	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	2,4	17	12	2	2	2	40 - 60	kotvení	S
363	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal	2,55	19	14	2	1	1	60 - 100		S
364	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2,31	15	18	2	1	2	60 - 100		S
365	<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský	2	16	16	2	2	2	60 - 100		S
366	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	1,17	14	6	3	2	3	60 - 100		S
367	<i>Pseudotsuga menziesii</i> var. <i>Glauca</i>	douglaska tisolistá	1,5	16	7	3	2	3	60 - 100	vychýlené těžiště - 60 °, jednostranná koruna	S
368	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	1,72	18	7	3	2	2	60 - 100	vychýlené těžiště	S
K369	<i>Chaenomeles japonica</i>	kdoulovec japonský	-	1,5	2	-	-	2	-		K
370	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,3	4	3	3	2	3	20 - 40	13 jedinců, původně 1,2 m od sebe, stříhané do palmet, hodnoty měřeny před jarním sestříhem, jako průměr všech jedinců	SS
371	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý	-	2	2	3	3	3	0 - 20	3 jedinci, vícekemny	SS
372	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	0,9	7	6	2	3	2	20 - 40		SS

373	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	0,4	8	6	2	2	3	0 - 20		SS
374	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	0,6	6	6	2	2	3	0 - 20		SS
375	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	1,13	5	3	1	2	3	20 - 40		SS
376	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,4/0,2	3	3	2	1	2	0 - 20		SS
377	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,2	3	2	2	1	2	0 - 20		SS
378	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,2	3	2	2	1	2	0 - 20		SS
379	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	1,08	6	4	2	2	2	20 - 40		SS
380	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	0,8	6	4	4	3	4	0 - 20		SS
381	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,13	2	2	2	1	3	0 - 20		SS
K382	<i>Rosa canina</i>	růže šípková	-	2	2	-	-	2	-		K
383	<i>Corylus avellana</i>	líška obecná	-	3	3	2	2	2	20 - 40	keřovitý vzrůst	SS
384	<i>Corylus avellana</i>	líška obecná	-	3	2	2	2	2	20 - 40	keřovitý vzrůst	SS
385	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	1,2	5	4	3	3	3	20 - 40		SS
K386	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	2	5x4	-	-	3	-		K
387	<i>Prunus domestica</i>	švestka domácí	1,1	6	7	3	3	3	0 - 20		SS
388	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,4	4	3	3	2	3	0 - 20		SS

389	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	0,7	8	4	1	1	3	20 - 40		N
390	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,9	6	8	3	2	3	20 - 40	obvod kmene měřen v 1m, nestříhaná	SS
391	<i>Gleditsia triacanthos</i>	dřezovec trojtrnný	0,39	7	4	2	2	2	0 - 20		SS
392	<i>Celtis occidentalis</i>	břestovec západní	0,21 až 0,10	6	4	2	3	2	0 - 20	vícekmene, 4 jedinci	SS
K393	<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	-	4	-	-	-	2	-		K
394	<i>Celtis occidentalis</i>	břestovec západní	0,22	5	2	2	3	5	0 - 20		SS
395	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	cypřišek hrachonosný	-	5	4x3	2	2	2	20 - 40	4 jedinci	SS
396	<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský	-	6	4	2	2	2	0 - 20	keřovitý vzrůst, suché větve	SS
K397	<i>Prunus spinosa</i>	trnka obecná	-	5	2,5x3	2	2	2	-		K
398	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	dub letní	0,87	10	5	2	2	2	20 - 40		S
399	<i>Celtis occidentalis</i>	břestovec západní	-	3	5x3	2	2	2	0 - 20	keřovitý vzrůst	SS
400	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	0,61	8	6	1	3	3	20 - 40	suché větve	SS
401	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	0,56	8	5	2	3	3	20 - 40	suché větve	SS
402	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	0,28	7	3	3	4	3	0 - 20		SS
403	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník bílý	0,33	8	2	3	3	3	0 - 20		SS
404	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,61	8	5	2	2	2	0 - 20	suché větve	SS

405	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,28	6	3	2	2	3	0 - 20	málo prostoru, deformovaný	SS
406	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,22	7	3	3	3	3	0 - 20	málo prostoru, deformovaný	SS
407	<i>Abies alba</i>	jedle bělokorá	0,05	1,3	1	3	3	5	0 - 20	nálet	N
408	<i>Celtis occidentalis</i>	břestovec západní	-	5	5	2	2	3	0 - 20	vícekmén, proslá koruna	SS
K409	<i>Prunus spinosa</i>	trnka obecná	-	5	6x2	2	2	2	-	vícekmén, keřovitý vzrůst	K
410	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,41/0,42/0,53	8	7	2	2	2	0 - 20	3kmén, suché větve	SS
411	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,47	8	4	2	2	2	0 - 20		SS
412	<i>Quercus robur</i>	dub letní	0,29	5	1	2	4	5	0 - 20	málo prostoru, hodně utlačovaný	SS
K413	<i>Weigela florida</i>	vajgélie květnatá	-	2	4	-	-	3	-		K
414	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,48	2	4	3	2	3	0 - 20		SS
415	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,48	3	2	2	2	3	0 - 20	stříhané do palmet	SS
416	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,4	3	3	2	3	3	0 - 20		SS
417	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,36	2	2	2	3	3	0 - 20	obvod kmene měřen v 1 m	SS
418	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,41	3	3	2	3	3	0 - 20	stříhané	SS
419	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,44	3	3	2	3	3	0 - 20	stříhané	SS
K420	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	3	3	-	-	2	-	vícekmén	K

K421	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	3	4	-	-	3	-	vícekmén	K
K422	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	3	3	-	-	3	-	vícekmén	K
K423	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	4	6	-	-	3	-	vícekmén	K
K424	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	4	4	-	-	3	-	vícekmén	K
K425	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	4	4	-	-	3	-	vícekmén	K
K426	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	-	3	3	-	-	3	-	vychýlené těžiště - 30°	K
427	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,28	1,8	2	2	2	2	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 0,5m	SS
428	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,41	2	3	2	2	2	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 1m	SS
429	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,84	2	4	3	2	3	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 1m	SS
K430	<i>Mahonia anquifolium</i>	mahonie cesmínolistá	-	1,5	2x3	-	-	3	-		K
431	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,17	1,8	1	2	2	2	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 1m	SS
432	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,49	2	3	2	2	3	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 1,5m	SS
433	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,32	2	2	2	2	3	0 - 20	obvod kmene měřen ve výšce 1m	SS
434	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,76	2	3	2	2	3	0 - 20		SS
435	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	-	4	2	2	2	3	0 - 20	vícekmén	N
K436	<i>Forsythia x intermedia</i>	zlatice prostřední	-	3	4	-	-	2	-		K

437	<i>Pawlonia tomentosa</i>	paulovnie plstnatá	0,49/0,32	8	6	2	3	2	20 - 40	dvoukmen	S
K438	<i>Rosa spp.</i>	růže	-	4	3	-	-	3	-		K
439	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	-	4	3	2	2	4	0 - 20	vícekmén, nálet	N
440	<i>Acer palmatum</i>	javor dlanitolistý	-	4	3	-	-	4	0 - 20	zarostlý <i>Lonicera henryi</i> , téměř není k poznání	S
441	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	-	8	6	2	2	3	0 - 20	vícekmén	N
K442	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	-	2	3	-	-	2	-	nestříhaný	K
K443	<i>Cornus sanguinea</i>	svída krvavá	-	3	3	-	-	2	-		K
444	<i>Laburnum alpinum</i>	štědřenec alpský	-	4	4	2	2	2	0 - 20		N
K445	<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	-	2	5	-	-	2	-		K
446	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,68	2	4	3	2	3	0 - 20	obvod kmene měřev ve výšce 1 m, vychýlené těžiště - 45 °	SS
447	<i>Malus x domestica</i>	jabloň domácí	0,81	2	4	3	2	3	0 - 20		SS

Porost A

Počet Ks na 100 m ²	Druhy	Procentuální zastoupení	Obvod kmene (m) ve 130 cm od země	Výška stromu (m)	Průměr koruny (m)	Zdravotní stav	Vitalita	Sadovnická hodnota	Věková kategorie
5	<i>Fagus sylvatica</i> - starší jedinci	20 %	1 - 2,5	15 - 25	10 - 25	3	2	3	100 a více
	<i>Fagus sylvatica</i> - mladší jedinci	35 %	0,5 - 1	10 - 15	5 - 10	1	1	1	20 - 40
	<i>Taxus baccata</i>	1 %	0,3 - 0,5	7 - 10	5 - 8	3	3	3	20 - 40
	<i>Acer pseudoplatanus</i>	20 %	1 - 2	15 - 20	10 - 15	2	2	2	20 - 40
	<i>Acer platanoides</i>	5 %	1 - 2	15 - 20	10 - 15	2	2	2	20 - 40
	<i>Tilia cordata</i>	5 %	1 - 2,5	16 - 20	11 - 15	2	2	2	20 - 60
	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	4 %	1 - 2	20 - 30	8 - 15	2	2	2	40 - 60
	<i>Quercus robur</i>	7 %	1 - 2	15 - 20	10 - 15	2	2	2	20 - 40
<i>Quercus petraea</i>	2 %	2 - 2	15 - 20	10 - 15	2	2	2	20 - 40	

Skladba zalesněného pahorku je různá, nejvíce převažují mnohdy až mohutní jedinci *Fagus sylvatica* tvořící kostru lesu, kteří jsou podrůstáni mladšími věkově 20 - 40 let. Tím se zachová přirozená obnova. V severní části parku, na hranici lesa a navazujícího sadu, se nacházejí vzrostlí jedinci *Pseudotsuga menziesii*. Podrost je tvořen nálety jasanů, javorů, ojediněle habry, smrky. Lemy lesa u letohrádku zajišťují *Symphoricarpos albus*, *Sambucus nigra*, *Phyladelphus coronarius*, *Cornus sanguinea*.

Keřové skupiny

Označení	Latinský název	Český název	Výška (m)	Šířka (m)	Sadovnická hodnota	Poznámky
a	<i>Syringa vulgaris</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Symphoricarpos albus</i>	šeřík obecný, pustoryl věncový, pámelník bílý	3	22 x 3	2	
b	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	4	11	3	
c	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	4	20	3	
d	<i>Buxus sempervirens</i> , <i>Buxus sempervirens</i> ' <i>Rotundifolia</i> '	zimostráz vždyzelený	2	2	2	výška a šířka měřena jako průměr u jednoho jedince, celkem 33 jedinců
e	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	5	8 x 13	2	
f	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	2	21 x 8	2	stříhané
g	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	5	21	2	18 jedinců, vícekmén
h	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	2	45	1	17 jedinců, vícekmén
i	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	2	19 x 11	2	
j	<i>Taxus baccata</i>	tis červený	2	6 x 6	2	
k	<i>Syringa spp.</i>	šeřík	4	10 x 3	3	

Tvarované stěny, živé ploty

Označení	Latinský název	Český název	Výška (m)	Délka (m)	Sadovnická hodnota	Poznámky
TS1	<i>Carpinus betulus</i> 31 % <i>Tilia cordata</i> 21 % <i>Acer platanoides</i> 16 %, <i>Tilia platyphyllos</i> 11 % <i>Acer campestre</i> 6 % <i>Acer pseudoplatanus</i> 6 % <i>Fagus sylvatica</i> 8 % <i>Fraxinus excelsior</i> 1 %	habr obecný lípa srdčitá javor mléč lípa velkolistá javor babyka javor klen buk lesní jasan ztepilý	7	193	4	dřeviny jsou přestárlé, většina odumírá, mají dutiny; nahradit novou výsadbou <i>Carpinus betulus</i>
TS2	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	5	108	1	obnovená výsadba (20 - 30 let)
TS3	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	4	26	1	obnovená výsadba (20 - 30 let)
TS4	<i>Symphoricarpos albus</i>	pámelník bílý	1,5	41	1	živý plot, stříhaný
TS5	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vřdyzelený	2	20	2	živý plot
TS6	<i>Symphoricarpos albus</i>	pámelník bílý	1,5	30 x 3	1	živý plot

9.3 Plány

9.3.1 Inventarizační plán

9.3.2 Situační plán